

MILLIY ARMIYAMIZ YANGI O'ZBEKISTONNING MUSTAHKAM QALQONIDIR!

VATANPARVAR

● Gazeta 1992-yilning 24-iyunidan chiqa boshlagan ● 2023-yil 24-mart, №12 (3023)

BIZ
HAQIMIZDA

@ vatanparvar-bt@umail.uz

facebook.com/mudofaavazirligi

t.me/mv_vatanparvar_uz

instagram.com/mudofaavazirligi

t.me/mudofaavazirligi

youtube.com/c/uzarmiya

IJTIMOIIY-SIYOSIIY, MA'RIYIY-MA'RIFIY, HARBIY-VATANPARVARLIK GAZETASI

**MUQADDAS
TUPROQ QIYMATI**

4-5

629 Mirzo Ulig'bek
3

www.mv-vatanparvar.uz

HAR KUNING NAVRO'Z BO'LSIN, JONAION O'ZBEKISTONIM!

Zamin beshigini tebratar ko'klam,
Hayotbaxsh qo'shig'in kuylaydi bahor.
Navro'z tashrifiga intizor bu dam,
Borliq sepin yoygan kelinchak misol.
Sirlig-u sehrli faslimsan, Navro'z,
Dunyolarga bo'ylar faxrimsan, Navro'z!

Shodlikka yo'g'rilgan poyqadamingdan,
Asriy udumlarim qaytar ohorli.
Momolarim boshlar aytishuv, o'lan,
Sumalak qaynaydi mushk-anbarli.
O'zligim unutmaz faslimsan, Navro'z,
Qadimdan asralgan aslimsan, Navro'z!

Keksalar e'zozda, duoda qo'llar,
Ezgu niyatlarga to'la har yurak.
Bir-birin qutlaydi do'st-u birodar,
Xayr-u saxovatga tayyor har bilak.
Mehr-u muruvvatli faslimsan, Navro'z,
Elim ulug'lagan qadrimsan, Navro'z!

Zulfiya YUNUSOVA

**INTERNETDAGI
PSIXOLOGLARGA
ISHONISH KERAKMI**

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВНИНГ НАВРЎЗ УМУМХАЛҚ БАЙРАМИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ МАРОСИМДАГИ ТАБРИК НУТҚИ

Ассалому алайкум, азиз ватандошлар!

Мухтарам меҳмонлар!

Мана шу гўзал ва ҳаяжонли дамларда муаззам «Янги Ўзбекистон» боғида туриб, сиз, кадрдонларимиз, кўпмиллатли бутун халқимизни улуг айём – Наврўз байрами билан самимий табриклайман.

Бугун бепоён Ватанимизнинг воҳа ва водийлари, шаҳар ва қишлоқлари, боғ ва майдонларида эл-юртимиз катта шоду хуррамлик билан Наврўз сайилларини ўтказмоқда.

Қалбларимиз қувончга тўлиб турган ушбу дилбар лаҳзаларда кексаю ёш жамики юртдошларимизни чин дилдан қутлаб, барчангизга ўзимнинг юксак ҳурматим ва энг эзгу тилакларимизни изҳор этаман.

Шарқона янги йилимиз муборак бўлсин!

Наврўзи оламнинг қадами қутлуғ келсин!

Қадрли дўстлар!

Бугун жонажон юртимизга гўзаллик ва нафосат, яшариш ва янгиликни, меҳр ва оқибат байрами – Наврўз кириб келар экан, дала ва қирларимиз, боғ ва яйловларимиз кўккам ёмғирлари – обирахматдан баҳраманд бўлиб, бўлғуси мўл ҳосил, қут ва баракадан дарак бермоқда.

Ҳар бир инсон ўзининг табиат фарзанди эканини янада чуқур англаётган мана шундай мунаввар айёмга эл-юртимиз билан соғ-омон етганимиз учун, аввало, Яратганимизга беҳад шукроналар айтамыз.

Ҳурматли байрам иштирокчилари!

Биз бугун юртимизда Янги Ўзбекистонни – инсон эркин, озод ва фаровон яшайдиган жамият ва давлатни барпо этиш йўлида фидокорона меҳнат қилмоқдамиз.

Янги Ўзбекистон ғояси – бу 36 миллионли катта халқимизнинг азму қарори, унинг ҳаёт мазмунидир. Бу олижаноб мақсад Наврўзи олам фалсафаси ва қадриятлари билан ғоят уйғун ва ҳамоҳангдир.

Инсон қадрини улуглаш, ҳар бир фуқаронинг ҳақ-ҳуқуқлари, қонуний манфаатларини амалда таъминлаш, барча шаҳар ва туманлар, олис ва чекка ҳудудлар аҳолиси учун муносиб шароит яратиб бериш, оддий қилиб айтганда, халқимизни рози қилиш – мана, бизнинг бош мақсадимиз. Шу эзгу йўлда иқтисодиётимиз ва ижтимоий соҳаларни ҳар томонлама ривожлантириш, илм-фан, таълим ва тарбия, соғлиқни сақлаш, маданият ва санъат, соғлом турмуш тарзи ва спорт, она табиатни асраш каби йўна-

лишларда бошлаган катта-катта дастурларимизни жадал давом эттирамиз.

Ҳаётимизни янада гўзал ва обод қилишда биз мўтабар ота-хон ва онахонларимиздан, уларнинг доно маслаҳатлари ва дуои фотиҳаларидан куч-қувват оламиз.

Миллий тараққиётимизни янги босқичга кўтариш йўлида мардона меҳнат қилаётган ҳурматли ака-укаларимиз, азиз опа-сингилларимизга – бутун халқимизга ишонамиз ва таянамиз.

Шу қутлуғ айёмда сизларнинг ҳар бирингизга Ватан равнақи йўлида қилаётган муносиб хизматингиз учун қўлимизни кўксимизга қўйиб, чин юракдан ташаккур билдираман.

Сиз, азизлар олдимизда турган муҳим сиёсий тадбирда ҳам юксак сиёсий тафаккур ва маданиятнинг намоён этиб, эришган ютуқларимиз ва ислохотларимизни қатъий давом эттириш учун мустаҳкам ҳуқуқий асос яратишга ўз ҳиссангизни қўшасизлар, деб ишонаман.

Мана шу бетакрор лаҳзаларда кўккамнинг ҳар бир куни, ҳар бир соатини ғанимат билиб, даласига йўл олаётган миришкор деҳқон ва фермерларимизга энг эзгу тилакларимизни билдирамиз.

Бугун катта орзу-умидлар билан сафларимизга кириб келаётган навқирон ўғил-қизларимизни – Янги Ўзбекистон бунёдкорларини барчамиз самимий олқишлаб, уларга бахт ва омад тилаймиз.

Мен бир фикрни такрор ва такрор айтишдан чарчамайман – ҳар томонлама соғлом ва баркамол, билимли ва серғайрат ёшларимиз энг юксак марраларни эгаллашлари учун биз барча имконият ва шароитларни албатта яратиб берамыз.

Азиз фарзандларимиз эл-юртимиз ишончини оқлаб, катта-катта ғалабаларга эришаётгани барчамизни чексиз қувонтиради.

Куни кеча футбол бўйича Ўзбекистон ёшлар терма жамоаси қизгин беллашувларда мустаҳкам ирода ва маҳорат намунасини кўрсатиб, Осиё чемпиони, деган юксак шарафли номга сазовор бўлди. Айни пайтда улар Индонезияда бўлиб ўтадиган жаҳон чемпионатида қатнашиш ҳуқуқини ҳам қўлга киритдилар.

Шу билан бирга, Ўзбекистон ёшлари хоккей бўйича ўн саккиз ёш тоифасида барча рақибларни ортда қолдириб, Осиё чемпиони бўлдилар. Мамлакатимиз спорт тарихида илк бор мана шундай катта зафар қозонган ёш хоккейчиларимизга ҳар қанча таҳсинлар айтсак, арзийди. Айниқса, иқтидорли ҳужумчимиз Жасурбек

Рустамхонов мусобақа давомида ўн тўртта гол уриб, чемпионатнинг ҳақиқий қаҳрамонига айланди.

Шунингдек, юртимиз ёш шахматчиларининг юксак интеллектуал салоҳияти дунё бўйлаб тилларда дoston бўлмоқда, десак, асло муболаға бўлмайди.

Яқинда Тошкентда хотин-қизлар ўртасида ўтказилган халқаро турнирда истеъдодли шахматчи қизимиз Нилуфар Ёқуббоева 100 дан ортиқ хорижий иштирокчилар қатнашган мусобақада фахрли иккинчи ўринни қўлга киритганини алоҳида таъкидлаб айтмоқчиман.

Мана шундай умидбахш ютуқлари билан азму шижоатли фарзандларимиз юртимиз ёшлари қандай улкан ишларга қодир эканини яна бир бор яққол намоён этдилар.

Шу каби ғоят муҳим ютуқларга ёшларимиз илм-фан, маданият ва санъат, адабиёт соҳаларида ҳам эришиб келмоқдалар.

Шу муносабат билан ёш чемпион ва совриндорларимизни, уларнинг устоз ва мураббийлари, ота-оналарини, барча спорт муҳлисларини, бутун халқимизни чин қалбимдан табриклайман.

Бу, ҳеч шубҳасиз, азамат ёшларимизнинг эл-юртимизга ҳақиқий Наврўз совғаси бўлди.

Янги Ўзбекистонга албатта мана шундай ғалабалар ярашади.

Янги Ўзбекистонга миллионлаб тенгдошларига ўрнатилган намуна бўладиган мана шундай ватанпарвар, қаҳрамон ёшлар керак.

Ўз даврида жаҳонни лол қолдирган буюк аждодларимизнинг муносиб давомчилари бўлган бундай ёшларимиз билан халқимиз, Ватанимиз ҳақли равишда фахрланади.

Катта раҳмат сизларга, азиз фарзандларим!

Ҳаёт йўлларингизда барчангизга доимо янги омад ва зафарлар ёр бўлсин!

Мухтарам ватандошлар!

Мир Алишер Навоий бобомизнинг олам аҳлига, биз – авлодларга қарата **«Ҳар кунинг Наврўз бўлсин!»** деб айтган тилакларини ҳаммамиз яхши биламиз.

Шу маънода, кексаларга ҳурмат, кичикларга иззат кўрсатиш, ёрдам ва кўмакка муҳтож кишиларни қўллаб-қувватлаш, беморларнинг дардига дармон бўлиш каби халқимизга хос савобли амалларни нафақат Наврўз айёмида, балки ҳар куни, виждон амри билан адо этишимиз лозим.

Бугун биз барпо этаётган ижтимоий ва халқпарвар давлатда меҳр-шафқат, саховат ва ҳиммат, ўзаро ҳурмат ва ҳамжиҳатлик ҳаётимиз қондасига айланиши зарур.

Мен барчангизни, авваламбор, раҳбар ва мутасаддиларни шу борада янада фаол ва самарали ҳаракат қилишга даъват этаман. Токи азалдан одамийлик диёри, деб шуҳрат қозонган Ватанимизда ҳар бир инсон халқимиз ва давлатимизнинг меҳри ва эътиборини тўла ҳис қилиб яшасин.

Қадрли дўстлар!

Бу йилги хосиятли Наврўз фасли юртимизга кўплаб қувончли воқеалар, қўшалоқ байрамларни бошлаб келмоқда.

Шу кунларда барчамиз яна бир қутлуғ ва фазилатли ой – муқаддас Рамазони шариф арафасида турибмиз.

Бугунги имкониятдан фойдаланиб, юртимиз мусулмонларини, бутун ислом умматини ана шу табаррук айём билан чин қалбимдан муборакбод этаман.

Ушбу илоҳий ойда қиладиган хайрли амалларимиз қабул бўлиб, эзгу ва пок ниятларимиз ижобат топишини тилайман.

Айни вақтда мамлакатимизда эртага нишонланадиган Маҳалла тизими ходимлари куни билан ҳам барчангизни қутлайман.

Мустақиллик йилларида Наврўзи олам диёримиздаги барча миллат ва элат вакилларини ягона ва аҳил оила этиб бирлаштирадиган дўстлик ва нафосат байрамига айланганини биз юксак қадрлаймиз.

Бундай ноёб ва бебаҳо бойлигимизни ҳаммиша кўз қорачиғидай асраб-авайлаймиз.

Тинчлик ва бағрикенглик элчиси бўлган бу айём – 21 март Бирлашган Миллатлар Ташкилоти қарори билан Халқаро Наврўз куни сифатида кенг нишонлаб келинаётгани албатта барчамизни хурсанд қилади.

Фурсатдан фойдаланиб, бизга ҳурмат кўрсатиб, бугунги сайил-шодиёнамизда иштирок этаётган хорижий давлатларнинг мухтарам элчиларини, халқаро ташкилотлар вакилларини чин дилдан қутлаб, уларнинг мамлакатлари ва халқларига самимий салом ва эзгу тилакларимизни йўллаймиз.

Азиз ва мухтарам ватандошларим!

Барчангизни, бутун халқимизни Наврўз умумхалқ байрами билан яна бир бор табриклайман.

Фасли навбахор ҳар бир оила, ҳар бир маҳаллага, элу юртимизга тинчлик ва фаровонлик, бахту саодат олиб келсин!

Барча эзгу ишларимизда Яратганининг ўзи мададкор бўлсин!

Юртимиз тинч, халқимиз омон бўлсин!

Наврўзи олам барчамизга муборак бўлсин!

ТУРОННИНГ БУЮК ХУКМДОРЛАРИДАН БИРИ

Мирзо Улуғбек ҳижрий 796 йили жумадул аввалнинг 19-куни, милодий 1394 йил 22 мартда жанубий Озарбайжондаги Султонийа қалъасида Шохрух Мирзо хонадониди дунёга келади. Онаси малика Гавҳаршодбегим эди. Уни катта бобосининг исми билан Муҳаммад Тарағай деб аташади. Бироқ Улуғбек номи билан машҳур бўлади. Соҳибқирон Амир Темурнинг суюкли невараларидан бири эди. Ёшлигидаёқ кўп ҳарбий юришларда бобосининг ёнида юрган. У момоси Сарой Мулк хоним тарбиясига топширилган.

Мирзо Улуғбек бобоси вафот этганда ўн бир ёшда эди. Орадан тўрт йил ўтиб, ўн беш ёшида Самарқанд тахтини эгаллади, улкан мамлакатнинг подшосига айланди.

ТАРИХ ДУЧ КЕЛГАН ҒАРОЙИБ ХУКМДОР

Мирзо Улуғбек Мовароуннаҳр мамлакатини 40 йил (1409–1449) бошқарди. Қўшни давлатлар билан мамлакат ободлиги ва равнақи йўлида оқилона сиёсий алоқалар ўрнатди. Адолатли ҳукмдор сифатида ном қозонди.

Жангу жадалларда 1427 йилга қадар бирор марта мағлубиятга учрамайди. Фақат ўша йили Мирзо Улуғбек ва укаси Мирзо Жўкийнинг бирлашган йирик қўшини Сирдарёнинг қуйи қисмида, Сиғноқ атрофида Олтин Ўрда хони чингизий Бароқхон томонидан тор-мор қилинади. Бунинг бош сабаби оз сонли душманни менсимаслик ва ниҳоятда сусткашлик бўлган. Шунга қарамай, яна узоқ вақт Мовароуннаҳр куч-қудратини сақлаб туради. Чунки унинг ҳали султон Шохруҳдек қудратли қўллаб-қувватловчи иттифоқчиси бор эди. XX аср ва бугунги давр тадқиқотчилари Мирзо Улуғбекнинг худди шу ҳарбий соҳадаги муваффақиятсизликларини танқид қилади. Айримлари бунга унинг илм-фанга берилиб кетганини сабаб қилиб кўрсатади. Аксинча, Мовароуннаҳрда илм-фаннинг юксак равнақ топиши ҳарбий соҳанинг заифлашувига заррача алоқаси йўқ эди. Унинг илдизини Темурийларнинг ҳокимият таллашиб ўзаро жикқамушт бўлиши ва тўхтовсиз қонли урушлар олиб борганидан қидириш керак.

Мирзо Улуғбек ҳукмронлиги мобайнида Бухоро (1417), Самарқанд (1420) ва Ғиждувонда (1432–1433) мадрасалар қурдирди. Самарқанд, Шахрисабз ва мамлакатнинг бошқа жойларида бунёд этган масжид, карвонсарой, ҳаммом, мақбара каби яна бир қанча иншоотлар рўйхати ҳамда

уларнинг тарихига тўхтайдиган бўлсак, мақоламизда бошқа бирор сўзга ўрин қолмайди. Айниқса, унинг Кўҳак тепалигида барпо қилган Расадхонаси ҳозирга қадар оламга машҳурдир. Изланишлар Мирзо Улуғбек барпо қилдирган, бироқ ҳалигача фанга маълум бўлмаган яна айрим иншоотлар ҳам мавжудлигидан дарак бермоқда.

Унинг 40 йиллик ҳукмронлиги даврида Самарқандда дунё илм-фанининг энг олдинги сафига чиқиб олган ўзига хос илмлар Академияси шаклланди. Унда «замона Афлотуни» мавлоно Салоҳиддин Мусо Қозизода Румий, Ғиёсиддин Жамшид ибн Масъуд Коший, мавлоно Муиниддин, Шамсиддин Муҳаммад Хавофий, мавлоно Исомиддин, Алоуддин Али ибн Муҳаммад Қушчи сингари даврининг кўплаб илғор олимлари самарали фаолият олиб борган.

ВОҚЕА ВА СУИҚАСД...

Мирзо Улуғбек ҳаёти ва фаолияти ҳақида кўплаб тадқиқотлар амалга оширилган ва бадиий асарлар ёзилган бўлса-да, бироқ унинг шахсияти ҳалигача мукамал ифодасини топмаган. Бу борада тадқиқотчилар талқинлари турличадир. Шўролар даврида у ҳатто, ўрта асрларда динга қарши курашган атеист (*динга қарши борувчи*) қиёфасида кўрсатилди. Масалан, Бухоро шаҳри меъморий обидаларини ўрганган Л.Манковская: «Бухоро вилоятининг қоқ марказида янгича мадраса қуришга қарор беришини мана шунинг учун ҳам Улуғбекнинг зўр гражданлик мардлиги деб ҳисобласа бўлади. Улуғбек ўша мадрасанинг эшигига: «Илм фанга ҳавас қўйиш ҳар бир муслим ва муслимага (*эркак ва аёл мусулмонга*) фарздир», деган мардона давват сўзларини кўрқмасдан биттирди», деб ёзади. Академик Б. Аҳмедов эса: «Айниқса, реакцияон руҳонийлар Улуғбекка қарши иш олиб бордилар. Ахир Улуғбекнинг «илмга интилиш ҳар бир мусулмон эркак ва мусулмон аёлнинг бурчидир» (*бу сўзлар Улуғбек томонидан 1417 йили*

Бухорода қурилган мадрасанинг пештоқига ёзилган эди), деган шиорининг ўзи уларнинг қаҳру ғазабини уйғотган эди. Ана шундай реакцияон руҳонийларга Мовароуннаҳрда хожа Убайдулло Аҳрор, Хуросонда шайхулислам Баҳоиддин Умар бошчилик қилди», деб ёзади. Биринчи муаллиф жумлаларидаги мужмаллик балки таржимоннинг камчилигидир. Аммо гап бунда эмас, муаммо икки муаллифнинг ҳам Улуғбекнинг мадраса пештоқига ёздирган гапини шарҳлашидадир. «Илм ўрганиш ҳар бир мусулмон ва муслимага фарздур» – бу пайғамбардан ривоят қилинган ҳадис, ислом динининг бош шиорларидан бири-ку! Мирзо Улуғбек бу ҳадиси шарифни мадраса пештоқига ёздирганида кимдан ва нима учун кўркиши керак эди!? Бу талқинлар худди тарихга суиқасдга ўхшайди...

XVII аср тарихчиси Шарафуддин Роқимий Самарқандий Мирзо Улуғбек фазилатларини: «Айтишларича, Афлотун донишини, Фаридун шавкати билан бир жойга жамлаб, Нўширавон адолатини унинг адолати палласига қўйганда бир арпа донасича бўлур. Субҳони хотамликни унинг ҳиммати назари сахо ва эҳсон ҳисобида кўрмади. Қуръони мажид ва фурқони ҳамид унинг дили маҳфузида етти қироат бирла жо бажо ва мунаққаш бўлган», дея ажойиб таърифлайди.

ЭНГ ҚАДРЛИ МЕРОС

Мирзо Улуғбек ижодий меросидан фалакиёт илмига оид «**Зижи Улуғбек**», «**Тарихи арбаъ улус**» («*Тўрт улус тарихи*»), «**Рисола фи истихраж жайб даража ваҳида**» («*Бир даражанинг синусини аниқлаш ҳақида рисола*»), математикага доир «**Рисолаи Улуғбек**» каби асарлари сақланиб қолган. Улардан айримлари ўзбек тилига ўгирилиб, нашр этилган. Улуғбек ўзидан бутун инсониятга қолдирган бебаҳо мерос, асл хазина мана шулар эди.

«Зижи Улуғбек» асарига дастлаб Али Қушчи шарҳ ёзган эди. Қозизода ва Али Қушчининг невараси Мавлавий Мирам Чалабий (*в. 1525*) форсийда «Дастур ал-амал ва тасҳих ал-жадвал» («*Амаллар дастури ва жадваллар тузилиши*») номли кенгроқ шарҳ битади ва уни султон Бойазидга ҳадя қилади.

ОШЁН

Унинг тақдирига ҳисобсиз улуғ ишларни амалга ошириш битилди, ...аммо қисмати аянчли якун топди. Мирзо Улуғбек ҳижрий 853 йили рамазон ойининг 8 ё 10-куни (1449 йил 25 ё 27 октябрь) Самарқанддан унча узоқ бўлмаган боғлардан бирида хоинона ўлдирилади. Ундан

тўрт ўғил ва бир қиз қолади. Бу унинг жисмоний оламдаги ошён эди...

Мирзо Абдуллоҳ ибн Мирзо Улуғбек ҳижрий 823 йили ражаб ойининг бошларида (1420 йил 12 июль) Мирзо Улуғбек Жета юришидан ғалаба қозониб қайтиб келаётганда Самарқандда туғилади.

Мирзо Абдураҳмон ибн Мирзо Улуғбек 824 йили муҳаррам ойининг саккизинчи куни (1421 йил 13 январь) Самарқандда Мирзо Улуғбек Бухоро томонларда овда юрган маҳали дунёга келади. У роса ўн бир ёшга тўлган вақти 1432 йили 15 январда вафот этади.

Мирзо Абдулазиз ибн Мирзо Улуғбек отасининг яхши кўрган ўғли бўлган. Акаси Мирзо Абдулатиф буйруғи билан ўлдирилган.

* * *

Мирзо Абдулатиф ибн Мирзо Улуғбек тарихда отасини қатл эттириб, ёмонотлик билан дунёга танилган Темурий ҳукмдор.

* * *

Биби Робиа бинти Мирзо Улуғбек. Шайбонийхоннинг бобоси ўша машҳур Абул Хайрхон уни никоҳига олган эди. Мирзо Улуғбек фожиасидан кейин мамлакатда тахт таллашиш авжига чиқади. Султон Абусаид Мирзо Мовароуннаҳр мамлакатини қўлга киритиш учун Абул Хайрхондан ёрдам сўрайди. Улар биргаликда Самарқандга катта лашкар билан келади ва ҳижрий 855 йили жумодул аввал ойининг йигирма иккинчи куни (1451 йил 22 июнь) Шероз қишлоғи атрофида темурийзода Мирзо Султон Абдуллоҳ қўшини устидан ғалаба қозонади ва унинг ўзи жангда ўлдирилади. Абул Хайрхон иттифоқчиси олдидаги бурчини бажариб, келишилган мукофотларни олиб изига қайтиб кетади. Уларнинг орасида Биби Робиа ҳам бор эди. У Абул Хайрхондан икки нафар ўғил кўради. Улар Кучқунчихон ва Суюнчхожахонлардир. Мирзо Улуғбекнинг қизидан давом этган набира авлодлари Тошкент ҳукмдорларига айланади. XVI асрда Суюнчхожахоннинг ўғли Наврўз Аҳмад Бароқхон «ҳазрати Имом» (ҳасти Имом) номи билан шуҳрат қозонган Қафол Шоший мақбараси ёнида ажойиб мадраса қурдиради. У ҳозиргача «Бароқхон мадрасаси» номи билан машҳурдир.

Биби Робиа вафот этгач, уни Туркистонда авлиёлар султони ҳазрат Аҳмад Яссавийнинг муборак зиёратгоҳи ёнига дафн қилишади. Тепасига гумбазли мақбара қурилган.

ЯҚИНЛАШУВНИНГ БИРГИНА ЙЎЛИ

Туроннинг буюк ҳукмдори Мирзо Улуғбек ҳаётида мазмунсиз кунни топиб бўлмади. Унинг кечмишини ўрганганинг сайин тенгсиз қалб соҳиби, аянчли фожиа қурбони, аччиқ ибрат, даҳо аллома, ҳақиқий жангчи... каби яна кўплаб сифат ва ходисаларни ўзида мужассамлаштирган, одамлар орасида нигоҳи фалакнинг қаърига энг чуқур кириб борган Инсоннинг қиёфаси ёрқинроқ кўрина бошлайди. Бироқ унга яқинлашининг иложи йўқ. Бу ишни амалга ошириш учун унинг ҳаётига боғланиб турган сон-саноксиз тарихий воқеаларни оралаб ўтиш, уларни қоғозга туширишга тўғри келади.

Абдусаттор ЖУМАНАЗАР,
ЎЗР ФА Абу Райҳон Беруний
номидаги Шарқшунослик
институтини катта
илмий ходими

ОЁҚЛАРИ ЛОЙГА ҚОРИШИБ,
 ТЎСИҚЛАР ОША ЮГУРАЁТГАН,
 ПИЧОҚ БИЛАН НИШОННИ
 МЎЛЖАЛГА ОЛАЁТГАН,
 ЁН-АТРОФНИ ШАРТЛИ
 МИНАЛАРДАН ТОЗАЛАЁТГАН,
 ЖАНГОВАР ҚУРОЛЛАРДАН
 МОҲИРОНА ФОЙДАЛАНАЁТГАН,
 ҚЎЛ ЖАНГИ БЎЙИЧА
 ЧИҚИШЛАР ҚИЛАЁТГАН
 ҲАРБИЙ ХИЗМАТЧИЛАРНИНГ
 ҲАРАКАТЛАРИНИ КУЗАТИБ,
 БАҲРИДИЛИМИЗ ОЧИЛДИ.
 БИЛАСИЗМИ, ВАТАН
 ҲИМОЯЧИЛАРИНИНГ ҚАДРИ
 НЕГА БУ ҚАДАР ЮКСАК?!

МУҚАДДАС

Чунки улар ис-
 сиғу совуқда, ёмғиру
 қорда, еру самода она
 юртни бетама муҳофа-
 за қилади. Ота-онанинг,
 фарзанднинг, виждон-
 нинг, ор-номуснинг баҳоси
 бўлмаганидек, киндик қони-
 миз тўкилган муқаддас туп-
 роқнинг ҳам қийматини ўлчаш
 мумкин эмас. Заминимизнинг
 осойишталиги учун камарбаста
 бўлган, Тошкент ҳарбий округи
 ҳудудидаги ҳарбий қисмлардан би-
 рида ҳарбий хизматни ўтаётган саф-
 дошларимизнинг Чирчиқ полигонидagi
 машғулотларини кузатиб, бизни ана
 шундай мулоҳазалар чулғаб олди.

Қиш забтини йўқотиб, кўкламга ўз ўрни-
 ни бўшатиб бераётган маҳалга тўғри келган
 машғулотлар иштирокчиларга тажриба, билим
 ва кўникмаларини яна бир бор синовдан ўт-
 казиш имкониятини бериш баробарида уларни
 жисмонан тоблади.

– Эгалланган кўникма қўйилган топшириқни
 муваффақиятли бажаришда муҳим ўрин тутади. Шу
 сабаб ҳам Ватан посбонлари ўқувларда фаол. Ҳарбий
 хизматчи ҳар қандай ҳолатда ҳам қўйилган вазифа-
 ни қисқа вақтда бажариш имконига эга бўлиши учун
 мунтазам тарзда машғулотлар олиб борилади. Натижа
 ҳам шунга яраша, кутилганидек бўлмоқда. Ўтказилаётган
 ўқувларда юрт ўғлонлари тобланияпти, маҳорати ҳам, мато-
 нати ҳам, тажрибаси ҳам ортмоқда, – дейди подполковник
 Обид Сулаймонов.

Машғулотлар давомида ҳарбий хизматчилар ҳар томонлама
 синовдан ўтказилди. Уларнинг қурол билан «муомала» қилиш

Muallif suratga olgan

санъати кўпчиликнинг эътиборини тортди. Тез ва чаққон ҳаракатланган Ватан ҳимоячилари қурол-аслаҳаларни белгиланган вақтда (*айримлар ундан ҳам илгари*) сочиш ва йиғиш топшириғини бажарди. Ушбу кўникманинг оширилиши ҳарбий хизматчиларнинг ҳар қандай шароитда душманга муносиб зарбани ўз вақтида бера олишга ўргатади. Шу билан биргаликда уларнинг ўзларига бўлган ишончини оширади.

Белгиланган нишонларни йўқ қилиш учун фақатгина қуролдан отишни билишнинг ўзи камлик қилади. Бунда ташқи омилни, шамол эсиши, намлик даражасини, нишонгача бўлган масофа... хул-

ТУПРОҚ ҚИЙМАТИ

лас, барча-барчасини инobatга олиб, тўғри ҳисоб-китоб қилинсагина топшириқ кутилганидек адо этилади. Йигитлар ана шу жиҳатларга эътибор қаратди. Бунда уларга ўқ-дори сарфламасдан тўғри нишонга олиш машғулоти асқатди.

МАХСУС ТЎСИҚЛАР ЙЎЛАГИ...

Бу ҳарбийларнинг ўзига бўлган ишончини мустаҳкамлашда, жамоавий ишлаш кўникмасини юксалтиришда, асосийси, чаққонлик, тезкорлик, чидамлилиқ, ностандарт вазиятларда мустақил қарор қабул қила оладиган профессионал ҳарбий кадр бўлиб шаклланишида муҳим ўрин тутди. Ана шунинг учун ҳам йигитлар билан мураккаб, сунъий ва табиий тўсиқлардан иборат, кутилмаган синовларни ўзида мужассам этган мазкур тўсиқлар йўлагидан ўтиш вазифалари бажарилади. Шартли душманни қуршовга олиш ва талафотларсиз яқсон қилиш иштирокчилардан билим ва маҳоратдан ташқари етарлича тажриба ҳам талаб қиларди. Жипсликда ҳаракат қилган машғулоти иштирокчилари ушбу амалий вазифани муваффақиятли адо этди. Жанговар техникалар ёрдамида бир гуруҳ ғараз ниятли кучлар талафотларсиз бартараф этилди.

Капитан Азиз НОРҚУЛОВ,
«Vatanparvar»

АВВАЛ — ИНСОН

Мазкур рукн остида муштарийларга референдум қонунчилиги ва амалиёти бўйича туркум мақолалар бериб бориш назарда тутилган. Бу орқали референдум ўтказувчи участка комиссияларини тузиш тартиби ва улар фаолиятининг асосий жиҳатлари, овоз берувчи фуқароларнинг рўйхати билан ишлаш, муддатидан олдин овоз беришни ташкил этиш ва ўтказиш, референдум ўтказувчи участка комиссиясининг фаолияти, референдум участкасида овозларни санаб чиқиш ва натижаларни белгилаш, референдум ўтказувчи участка комиссиясининг оммавий ахборот воситалари вакиллари, кузатувчилар билан ҳамкорлиги ҳақида маълумот ва тушунчаларга эга бўлишингиз мумкин.

РЕФЕРЕНДУМ ОКРУГЛАРИ

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри чегаралари доирасида **14 та референдум округи тузилади.**

Барча округлар миқёсида берилган овозлар натижасида Марказий сайлов комиссияси томонидан референдум яқунлари эълон қилинади.

РЕФЕРЕНДУМ ОКРУГЛАРИНИ ТУЗИШ ТАРТИБИ

Марказий сайлов комиссияси референдум тайинлаш тўғрисидаги қарор эълон қилингандан кейин, кечи билан беш кун ичида референдум округларини тузиш ҳақида қарор қабул қилади. Марказий сайлов комиссиясининг ушбу қароридан куйидагилар тасдиқланади:

референдум округларининг рўйхати;

округларнинг чегаралари; референдумда иштирок этиш ҳуқуқига эга бўлган фуқаролар сони; округ комиссиялари жойлашадиган биноларнинг манзили.

РЕФЕРЕНДУМ ОКРУГ КОМИССИЯЛАРИ ҚАНДАЙ ТУЗИЛАДИ?

Референдум ўтказувчи округ комиссияси референдум тайинлаш

тўғрисидаги қарор эълон қилингандан кейин, Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси томонидан ўн кундан кечикмай комиссия раиси, раис ўринбосари, котибидан ва комиссиянинг саккиз-ўн саккиз нафар бошқа аъзоларидан иборат таркибда тузилади.

Референдум ўтказувчи округ комиссиялари аъзолигига номзодлар Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесининг, халқ депутатлари вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кенгашларининг мажлисларида муҳокама қилинади ҳамда референдум тайинлаш тўғрисидаги қарор эълон қилингандан кейин, етти кундан кечикмай Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси томонидан тасдиқлаш учун тавсия этилади.

ОКРУГ КОМИССИЯЛАРИНИНГ ВАКОЛАТЛАРИ:

округ ҳудудида «Ўзбекистон Республикасининг референдуми тўғрисида»ги қонун ижроси устидан назоратни амалга оширади ва унинг бир хил тарзда қўлланилишини таъминлайди;

референдум ўтказувчи участкаларни тузади ва участка комиссиялари аъзоларини тасдиқлайди;

пул маблағларини референдум ўтказувчи участка комиссиялари ўртасида тақсимлайди, референдум

ўтказувчи участка комиссияларининг бинолар, транспорт ва алоқа воситалари билан таъминлишини назорат қилади;

участка комиссияларини овоз бериш бюллетенлари билан таъминлайди, тегишли округ бўйича овоз бериш яқунларини аниқлайди ва Марказий сайлов комиссиясига тақдим этади.

РЕФЕРЕНДУМ ЎТКАЗУВЧИ УЧАСТКА КОМИССИЯЛАРИНИ ТУЗИШ ТАРТИБИ, МУДДАТЛАРИ ВА КОМИССИЯ АЪЗОЛИГИГА НОМЗОДЛАР УЧУН ҚЎЙИЛАДИГАН ТАЛАБЛАР

Референдум участкалари туманлар, шаҳарлар ҳокимларининг тақдимномасига биноан, референдум ўтказувчи округ комиссиялари томонидан тузилади.

Ҳарбий қисмларда референдум участкалари қисмлар ёки ҳарбий қўшилмалар командирларининг тақдимномасига биноан, округ комиссиялари томонидан тузилади.

Ҳарбий қисмларда, Ўзбекистон Республикасининг хорижий давлатлардаги дипломатик ва бошқа ваколатхоналари ҳузурида, шунингдек, олис ва бориш қийин бўлган ерлардаги фуқаролар турган жойларда, қамоқда сақлаш ва озодликдан маҳрум этиш жойларида ҳам референдум участкалари ана шу муддатда, айрим ҳолларда эса истисно тариқасида референдум ўтказишга камида беш кун қолганда тузилади.

УЧАСТКА КОМИССИЯСИНИ ТУЗИШ МУДДАТИ ВА ТАРТИБИ

Участка комиссияси округ комиссияси томонидан референдум тайинлаш тўғрисидаги қарор эълон қилингандан кейин, йигирма беш кундан кечикмай 5-19 нафар аъзодан, шу жумладан раис, раис ўринбосари ва котибдан иборат таркибда тузилади.

Участка комиссияси таркибининг сони зарур ҳолларда кўпайтирилиши ёки камайрилиши ҳам мумкин.

УЧАСТКА КОМИССИЯСИНИ ТУЗИШ ТАРТИБИ

аъзоликка номзодлар фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, жамоат бирлашмалари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар томонидан таклиф этилади;

бу номзодлар халқ депутатлари туман, шаҳар Кенгашларининг мажлисларида муҳокама қилинади ҳамда тегишли референдум ўтказувчи округ комиссиясига тасдиқлаш учун тавсия этилади;

округ комиссияси участка комиссияси аъзоларини тасдиқлайди ва эълон қилади.

УЧАСТКА КОМИССИЯСИ АЪЗОЛИГИГА НОМЗОДЛАР УЧУН ҚЎЙИЛАДИГАН ТАЛАБЛАР

Йигирма бир ёшга тўлган, ўрта ёки олий маълумотга, қоида тариқасида, сайлов ва референдумга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш борасида иш тажрибасига эга бўлган, аҳоли ўртасида обрў-эътибор қозонган фуқаролар участка комиссиясининг аъзолари бўлиши мумкин.

Қуйидагилар референдум ўтказувчи участка комиссиясининг аъзоси бўлиши мумкин эмас:

сиёсий партияларнинг аъзолари; вилоят, туман ва шаҳар ҳокимлари;

прокуратура органларининг мансабдор шахслари;

судларнинг мансабдор шахслари; фуқароларнинг ташаббускор гуруҳи таркибига кирувчи аъзолари.

Участка комиссияси аъзоларининг ярмидан кўпи битта ташкилотдан бўлиши мумкин эмас.

Сайлов жараёнини бошқариш ахборот тизими (СЖБАТ) ва Сайловчиларнинг ягона электрон рўйхати (СЯЭР) компьютер дастурлари билан ишлаш учун ҳар бир участка комиссияси таркибда ахборот-коммуникация технологиялари соҳаларида билим ва амалий кўникмага эга бўлган камида икки нафар шахс (асосий ва захира) бўлиши тавсия этилади.

**Мудофаа вазирлиги
Тарбиявий ва
мафкуравий ишлар бош
бошқармаси**

ЎТЖИМОЙ НАУОТ

РЕФЕРЕНДУМ — ФУҚАРОЛАРНИНГ УМУМХАЛҚ ОВОЗ БЕРИШИДИР

Конституциявий ислоҳотлар мамлакат ҳаётининг барча жабҳаларида кечаётган туб ўзгаришларнинг узвий қисми бўлиб, уларнинг мустақкам ҳуқуқий асосини яратади ҳамда Бош қонунимизни жамиятдаги бугунги реал воқеликка ва шиддатли ислоҳотлар мантиғига мослаштиради.

«Ўзбекистон Республикасининг референдуми тўғрисида»ги қонунга кўра, «Референдум Ўзбекистон қонунларини ва бошқа қарорларни қабул қилиш мақсадларида жамият ва давлат ҳаётининг энг муҳим масалалари юзасидан фуқароларнинг умумхалқ овоз беришидир», деб белгилаб қўйилган.

Конституциянинг янги таҳрири ижтимоий, демократик-ҳуқуқий ва чинакам халқпарвар давлатчилик

асосларини яратиши, аҳоли фаровонлигини ошириши, инсон ҳуқуқ ва манфаатлари, кадр-қимматини янада юксалтириши ва ҳаётнинг барча соҳаларини либераллаштиришда муҳим омил бўлади ҳамда Янги Ўзбекистон тараққиётида янги даврни бошлаб беради.

Янги таҳрирга асосан, Ўзбекистон Конституциясидаги моддалар сони ҳозирги **128 тадан 155 тага**, ундаги нормалар эса **275 тадан 434 тага** ошириляпти. **128 та** модданинг **91 тасига** концептуал ўзгаришлар киритилмоқда. Умуман олганда, Конституция **65 фоизга** ўзгартириляпти.

Ўзгаришлар каторида Президентлик муддатини **5 йилдан 7 йилга** узайтириш, сенаторлар сонини **100 нафардан 65 нафарга** тушириш, Ўзбекистонни ижтимоий давлат деб эълон қилиш, маҳаллий

кенгашлар ва ҳокимларнинг ваколатларини бир-бирдан ажратиш кабилар ўрин олган.

Бевосита демократиянинг муҳим воситаси ҳисобланган референдум умумхалқ овоз бериш йўли билан қонунлар қабул қилиш ва давлат аҳамиятига молик энг муҳим масалаларни ҳал қилиш шаклидир. Унинг сайловдан асосий фарқи — референдум ўтказилаётганда бирон-бир лавозимга номзод ёки номзодлар рўйхати учун овоз берилмайди, балки унда муайян масала — қонун, қонун лойиҳаси, Конституция, Конституцияга тузатишлар, мамлакат халқро мақомига тааллуқли ёки ички сиёсатига оид бирор-бир савол қўйилади.

**Подполковник
Ф. ХУДОЙНАЗАРОВ**

РЕФЕРЕНДУМДА ФАОЛ ИШТИРОК ЭТИНГ!

Ватанпарварлик – Ватанга муҳаббат ва садоқат, у йўлда бутун умрини ва салоҳиятини бахшида этиш, керак бўлса, ўз жонини фидо қилиш демак.

Ватанпарварлик барча инсонлар, миллатлар, халқлар учун умумий бўлган, асрлар давомида сайқалланиб келган умуминсоний туйғу, маънавий қадриятлардан бири. Тарихий жиҳатдан инсонларнинг ўз Ватани тақдири билан боғлиқ ижтимоий-иқтисодий ривожланиш, халқларнинг ўзлари яшаётган ҳудуд дахлсизлиги ва мустақиллиги йўлидаги кураши жараёнида такомиллашиб келган ҳис-туйғулар жамланмаси ҳамдир.

Бу Ватаннинг ўтмиши ва бугуни билан фахрланишда, келажак учун қайғуриш ҳамда дахлдорликда, манфаатларини ҳимоя қилишда намоён бўлади. Конституциявий ватанпарварлик эса ватанпарварликнинг ўзига хос туридир. Зотан, «конституциявий ватанпарварлик» ибораси мазмун-моҳиятига кўра, демократик Конституциянинг нормалари, қадриятлари ва тартиб-қоидаларига асосланиши керак. Сиёсатшунос Штернбергер фикрига кўра, давлат қачонки ўз фуқароларининг Конституцияда қафолатланган эркинликларини ҳамда мамлакат сиёсий ҳаётида иштирок этишга доир ҳуқуқларини ҳурмат қилса ва амалда таъминласагина, муайян одамлар жамоаси сифатида тирикдир. Нафақат умумий тарихий ўтмиш туфайли, балки шу ҳолатда ҳам ўзига хослик ҳисси ривожланиб боради. Европа аъналарига кўра, ватанпарварлик ҳар доим давлат тузилиши билан боғлиқ бўлган. Шу тариқа олим ХХ асрнинг 70 йилларида жамоатчилик эътиборини ушбу атамага жалб қилиш билан Германия Федератив Республикасида Асосий

қонуннинг юксалиб бораётган аҳамиятини акс эттирган.

Бугунги кунда Германияда Асосий қонун жуда омалашган. Жумладан, респондентларнинг 88 фоизи Асосий қонунни яхши (58 фоизи) ёки жуда яхши (30 фоизи) деб қайд этган. Бу фикрга аҳолининг деярли барча қатламлари қўшилган. Аксарият кишилар учун Асосий қонун, энг аввало, инсон қадр-қимматини, унинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, сўнгра тенглик ва тенг ҳуқуқлилиқ, умумий фаолият эркинлиги, матбуот ва сўз эркинлиги демакдир. Шундай қилиб, конституциявий ватанпарварлик Конституцияда мустаҳкамлаб қўйилган инсон ҳуқуқларига ва эркинликларига, умуминсоний қадриятларга асосланади ҳамда муайян давлатдаги инсонларни жинси, ирқи, миллати, тили, дини, ижтимоий келиб чиқиши, эътиқоди, шахси ва ижтимоий мавқеидан қатъи назар, бирлаштирадиган фалсафий-ҳуқуқий тушунчадир.

Эътироф этиш ўринлики, Янги Ўзбекистонда конституциявий ислохотларнинг асосий мақсади ҳар бир инсоннинг шаъни, қадр-қиммати, фаровонлиги ва манфаатлари тўғрисида ғамхўрлик қиладиган, инсонпарвар, демократик, ҳуқуқий, ижтимоий ва дунёвий давлатни барпо этиш ҳамда мустаҳкамлаш, очик, адолатли ва баркамол фуқаролик жамиятини шакллантириш, мамлакатимизнинг барқарор ривожланишини таъминлаш, демократия ғояларига, ижтимоий адолат, эркинлик ва тенглик каби

олий қадриятларга ўз содиқлигини ифода этишдан иборатдир. Конституция қачон халқчил бўлади? Қачон ҳар бир фуқаро моддама-модда ўқиб-ўрганиб, ёнида олиб юрадиган муҳим қўлланмага айланади? Қачонки, эл қалбига йўл топа олса, ҳар бир фуқаро ўз бахтини, тақдирини у билан бевосита боғлиқ ҳолда хис қилса. Халқ муаллифлигида яратилган янги Конституциямиз истиқболимизни, мамлакатимиз тараққиётини юксалтирадиган ҳуқуқий ҳужжатга айланишидан ҳар биримиз манфаатдормиз. Шунинг учун ҳам конституциявий ватанпарварлик халқимизнинг Ўзбекистон Республикаси Конституциясига бўлган чексиз ҳурмати, эътиқоди ва садоқати конституциявий ислохотлар жараёнининг қуйидаги босқичларида яққол намоён бўлмоқда.

Шуни алоҳида айтишни истардимки, халқимиз эътиборига тақдим этилган қонун ҳақли маънода ота-боболаримиз, ҳаёти сарсон саргардонликда кечган аждодларимиз, умри ва шаъни узоқ йиллар камситилган халқимизнинг асрий орзуси сифатида дунёга келди, десам англишмаган бўламан. Зотан, мазкур конституциявий ислохотлар замирида, аввало, юртдошларимизга муносиб ҳаёт даражаси ва сифатини яратиш, уларнинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, ўлим жазосини тақиқлаш, хусусий мулк ҳуқуқини қафолатлаш, қийноққа солишларнинг олдини олиш, суд қарорисиз мажбурий ушлаб туришга барҳам бериш, тазйиқлар, таҳқирларга чек

қўйиш, тадбиркорлик йўлида ғов бўладиган ҳар қандай иллатлар билан мурося қилмаслик каби ўнлаб инсонпарвар мақсадлар мужассамлашгани бу ислохотлар, аввало, инсон учун, халқимиз тараққиёти учун хизмат қилишини яққол намоёиш этади.

Шу азиз Ватаннинг ёш фарзанди сифатида халқимизни, айниқса, ёшларимизни мамлакатимиз Конституциясини ислоҳ қилиш бўйича ўтказиладиган референдумда фаол иштирок этишга ҳамда янгиланаётган Бош қонунимизни қўллаб-қувватлаб овоз беришга чақираман. Ҳеч қачон унутмайлик, ана шу муҳим сиёсий тадбирдаги фаол иштирокимиз билан барчамиз Янги Ўзбекистонимиз пойдеворини янада мустаҳкамлаш, халқимиз, фарзанд ва набираларимиз учун янада тинч, эркин ва фаровон ҳаёт яратишга ўзимизнинг муносиб ҳиссамизни қўшган бўламыз.

Бошқа давлат фуқаролари сингари бизда ҳам «Конституциявий ватанпарварлик» бўлмоғи керак. Президентимиз таъбири билан айтганда, бу «Конституциянинг ягона манбаи ва муаллифи халқдир», деган тамойилга тўла мос келади. Шунда ҳар бир ватандошимиз «Янги Ўзбекистон Конституцияси – менинг Конституциям!», деб юксак ғурур билан айта олади...

Саидакмал МАМАСОЛИЕВ,
«Юксалиш» умумиллий
ҳаракатининг аъзоси,
ТДЮУ қошидаги
академик лицейнинг
1-босқич ўқувчиси

NUQTAYI NAZAR

Икки-учта аёлни йиғиб, ҳаётини тажрибага эга бўлмаса-да, қайнона ва келин муносабатларига доир мавзуларда тренинг ўтишга уринаётган, сўнгра бу жараённи реклама тариқасида интернетга жойлаётган «қалбшунослар» ҳар қандай фойдаланувчининг эътиборини тортмасдан қолмайди. Аслида тайинли малака ёки илмий даражага эга бўлмаган жисмоний шахсга психологик хизмат кўрсатиш учун имкон яратиш (руҳсат бериш) нинг ўзи катта хато!

ИНТЕРНЕТДАГИ ПСИХОЛОГЛАРГА ИШОНИШ КЕРАКМИ

Жамиятимизда шундай «бўлолмаган» актёрлар борки, улар камера қаршида жабрдийда қиёфасини гавдалантиришга жону жаҳди билан ҳаракат қилишади. Бор маҳоратини ишга солишади. Натижада пиар роликнинг навбатдаги иштирокчиси ҳақиқий «мижоз» эканлигига ҳеч кимда шубҳа уйғонмайди. Ўзидан қаҳрамон ясаб олиб, воқеа-ҳодисаларни бошидан кечиргандек таассурот қолдирувчи бу инсонлар, ижро этган образини ижтимоий тармоқларга тарқатиш орқали янги-янги «халфа»ларни ўз атрофида бирлаштиришга ҳаракат қилишади. Бунинг уддасидан чиқишади ҳам. Ўз соҳасини бизнесга айлантириб олган «психолог»ларнинг қилаётган иши профессионал мутахассислар шаънига доғ туширишдан бошқаси эмас!

Савол туғилади: замонавий касб тусига кирган соҳадан нонини ҳалоллаб топаётганлар ҳам борми?

– Бўлмасамчи, сифатли маҳсулот рекламасиз ҳам ўз харидорларига эга бўлиши айни ҳақиқат. Тилла сув ту-

бида ётади, юзада эса бир пуфлашга ярамайдиган кўпиклар қалқиб юради, дейишганидек бундай инсонлар ҳа деганда кўриниш беравермайди. Ҳаёт синовларининг синоатидан, ҳайбатидан чўчимаган, ўз карьерасига эга инсонлар ушбу фаолият тури билан шуғулланишга ҳақли ва уларнинг аксари мазкур йўналишда фаолият олиб боришаётгани қувонарли ҳолат.

Гапимиз қуруқ бўлмасин, хориж мамлакатларида психологларни лицензиялаш 35 ёшдан ошган тажрибали, намунали кундалик турмуш тарзини йўлга қўйган инсонлар ўртасида амалга оширилади. Ушбу тартиб бизда ҳам жорий этилса, мақсадга мувофиқ бўлар эди. Ҳозиргидек чаласавод руҳшунослар урчиб кетишига, интернет фирибгарлар маконига айланишига бироз бўлса-да чек қўйилган бўларди. Акс ҳолда, ёш кизларимиз «мутахассис»ларнинг маслаҳати сабаб, бахтли оиласидан мосуво бўлиб қолишмасин.

Сохтакорликка ружу қўйганлар қилаётган ишининг умри қисқалиги-

ни билишмайди. Омади бугун келар. Аммо эрта-индин қилмишлари ортидан аттанг қилиб қолишлари мумкин.

Маънавий жиҳатдан эҳтиёжингизни қондирмоқчимисиз?

Тушкунликдан чиқиб кетиш усулларини ўрганишни истаяпсизми?

Маслаҳатим китоб ўқинг ёхуд олий тоифали психолог хузурига боришга ҳеч ийманиб ўтирманг.

Иқрорим шуки, ҳар қандай вазиятда ўз касбининг усталаридан қўямасин экан. Нима дедингиз?

Улуғбек ШАРОБИДДИНОВ

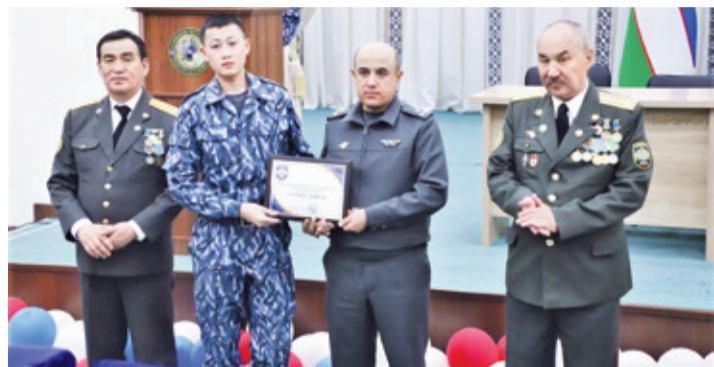

Тайёр ўлжага айланаётган ёш хотин-қизларнинг айнан пуллик курсларга қатнашганидан сўнг, турмуш тарзида ижобий ўзгаришлар рўй бераётганига диққат қилинг. Назаримда, видео лавҳалардаги ўтмишини нафрат билан ёдга олаётган аёллар атайин бир шахс томонидан ёлланганга ўхшайди.

Хўш, аксарият фуқароларимизнинг ҳаётини остин-устин қилиб юборишдек мисли кўрилмаган куч-қудратга эга «психолог»ларнинг номига ёғдирилаётган мақтовлар – уларнинг мижозларини кўпайтириш учун айтил-яптими ёки бунинг реал воқеликнинг мавзу қаҳрамони тимсолидаги ифодаси дея қабул қилишимиз керакми?

ТААСУРОТЛАРГА БОЙ КУН

Нукус шаҳридаги «Темурбеклар мактаби» ҳарбий-академик лицейда Нукус ҳарбий прокуратураси ташаббуси билан «Янги Ўзбекистонда эркин ва фаровон яшайлик!» шиори остида уч авлод учрашуви ўтказилди.

Ёш авлодни ватанпарварлик руҳи тарбиялаш, улар қалбида Ватанга муҳаббат ва садоқат туйғусини камол

топтириш, миллий армиямиз билан фахрланиш, унга бўлган ишонч ҳиссини мустаҳкамлаш, шунингдек,

ҳарбий касб нуфузини ошириш мақсадида ташкил этилган мазкур тадбирда Ўзбекистон Республикаси ҳарбий суди судьяси Умид Шокиров, Нукус ҳарбий прокурори адлия полковниги Шухрат Зоиров ҳамда фахрийлар иштирок этди.

Сўзга чиққанлар Қуролли Кучларда шу кунгача амалга оширилган устувор ислохотлар

Ватан ҳимояси, халқимиз фаровон турмушини таъминлаш, юртимиз тинчлигини асраб-авайлаш шу юртда улғаяётган ҳар бир инсоннинг муқаддас бурчи эканини ҳаётий мисоллар орқали тушунтиришди.

Учрашув очиқ мулоқотга уланиб кетди. Мулоқот чоғида кўп йилдан бери суд-ҳуқуқ тизимида ҳамда мудофаа соҳасида фаолият юритган инсонларнинг бой тажрибаси ҳамда босиб ўтилган ҳаёт йўли ҳақидаги қимматли маълумотлари ўсиб келаётган ёш авлод вакилларида катта қизиқиш уйғотди.

Учрашув якунида таълим-тарбия жараёнида юқори натижаларга эришаётган иқтидорли ўқувчилар Нукус ҳарбий прокуратураси томонидан фахрий ёрлик ва бадиий адабиётлар билан тақдирланди.

Шимоли-ғарбий ҳарбий округ матбуот хизмати

MULOHAZA

МИННАТДОРЛИК ТУЙҒУСИ

Устоз... ҳаёт тушунчаси пайдо бўлганидан буён яшаб келаётган сиймо. Шу боис азал-азалдан устоз-мураббийларга бўлган ишонч, ҳурмат-иззат ўзгача. Устоз деганда, ҳар қайси инсон кўнглида чуқур ҳурмат-эҳтиром ва чексиз миннатдорлик туйғулари, шу билан бирга, ҳеч қандай бойлик билан ўлчаб ва адо қилиб бўлмайдиган қарздорлик ҳисси пайдо бўлади. Инсон билим ва маърифат дунёси сари йўл очиб берган, қалбига юксак инсоний фазилатлар ҳиссини сингдириш йўлида заҳмат чеккан устоз ва мураббийларига нисбатан кўнглида ҳаминша миннатдорлик туйғуси билан яшайди.

Устоз – софдил, камтарин, маънавий бой, ахлоқан пок инсон. Бутун кучларини, ақл-идроқларини, билим ва зеҳнларини, қалб кўрию меҳрларини шогирдларига бахшида этган заҳмат-кашлардир. Улар бизларга оқ-қорани, яхши-ёмонни танитиб, қўлларимизга илк бор қалам тутқазиб, «ота-она», «Ватан», «эзгулик», «иймон», «ислом» каби сўзларни ёзишга ўргатган буюк ва азиз зотдир.

Абдулла Авлоний: «Ҳар бир миллатнинг саодати, давлатнинг тинчи ва роҳати ёшларнинг яхши тарбиясига боғлиқдир», – деган. Демак, устозларнинг зиммасида жуда ҳам буюк масъулиятли вазифа юкланган. Бу ҳам бўлса, келажаги буюк давлат учун комил, ҳар томонлама етук ва баркамол, маънан ҳамда ахлоқан пок, ватанпарвар ва инсонпарвар инсонларни тарбиялаш вазифаси.

Устозларни ҳурмат-эҳтиром қилиш азал-азалдан бизларга мерос бўлиб келган тушунчадир. Агар тарихга назар ташлайдиган бўлсак, бунга ёрқин мисоллар жуда кўплигининг шохиди бўлади. Ҳатто Искандар Зулқарнайн, Амир Темур сингари буюк салтанатга эга бўлган подшоҳлар ҳам устоз ҳурмати, хизматига катта эътибор берганларини кўришимиз мумкин.

Барчамизга маълум ва машҳур олим, «Ҳидоя» асари муаллифи, ватандошимиз Бурхониддин Марғионий шундай ҳикоя қиладилар: «Бир куни Бухоронинг олимларидан бири илм даргоҳида шогирдларига дарс бериб ўтирар экан, дарс асносида гоҳ-гоҳ ўрниларидан туриб, сўнг яна қайта ўтирарди. Бу ҳол бир неча бор қайтарилгандан сўнг,

шогирдлари бунинг сабабини сўрашди. У зот: «Устозимнинг кичик ёшли ўғли болалар билан кўчада ўйнаб юрибди, гоҳида эшик олдида келяпти, ҳар келганида устозимга ҳурмат ўлароқ ўрнимдан туряпман», – деб жавоб берганлар».

Минг афсуски, ҳозирги кунимизда айрим талабалар илм даргоҳини битириб чиқиб, бирор мансабга эришгандан сўнг, ўзига бир неча йиллар давомида кўз нуруни сарфлаб илм берган устозларини писанд қилмай кўяди. Ёддан чиқармаслигимиз лозимки, биз гўзал маданият ва юксак маънавиятли халқ фарзандларимиз, ўзимизнинг неча асрлардан буён шаклланиб келган урф-одатлар, анъана ва қадриятларимиз мавжуд. Биз ҳеч қандай мазмун-моҳиятга эга бўлмаган, зарардан бошқа нарса келтирмайдиган, таъбир жоиз бўлса, «усти ялтирок, ичи қалтирок» маданиятларга эргашишга муҳтож эмасмиз. Балки «оммавий маданият» кўринишларидан сақланишимиз даркор.

Азиз халқимизнинг бир нақлида: «Сен одамларга бир йил яхшилик қилмоқчи бўлсанг, буғдой эк, юз йил яхшилик қилмоқчи бўлсанг, таълим-тарбия бер», дейилган. Шу боис қадимдан кишилар ўз зурриётларини устоз қўлига топширар эканлар, «эти сизники, суяги бизники», деб ишонч билдиришган. Оламнинг гултожиси инсон бўлса, улар орасида суюқлиси устоз-муаллимдир.

**Подполковник
Ҳамдам ШАМУРАТОВ,
Мудофаа вазирлиги
ёшлар билан ишлаш бўлими
катта офицери**

SARHISOB

БАЖАРИЛГАН ИШЛАР,

ТАҲЛИЛЛАР, РЕЖАЛАР

Мамлакатимизда инсон қадри, ижтимоий ҳимояси, қилган меҳнатига муносиб тақдирланиши назоратда туради. Бу борада республикаимизда кенг миқёсда фаолият юритаётган касаба уюшма кўмиталарининг хизматини эътироф этиш жоиз. Уларни том маънода ишчи-хизматчиларнинг таянчи десак арзийди. Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари давлат музейида бўлиб ўтган тадбир Мудофаа вазирлиги Бирлашган касаба уюшма кўмитасининг йил давомида амалга оширган фаолиятига бағишланди.

Дастлаб сўз олган Мудофаа вазирлиги Бирлашган касаба уюшма кўмитаси раиси Алишер Кличев вазирлик тизимида меҳнат қилаётган ходимларнинг ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий манфаатларини ҳимоялашга қаратилган бошқарма маъмурияти ва касаба уюшма ўртасида 2021–2023 йиллар учун тузилган тармоқ келишувининг Бирлашган касаба уюшмаси кўмитаси томонидан амалга оширилган ишларга ва навбатдаги режаларга тўхталиб ўтди.

Ўтган йиллар давомида Мудофаа вазирлиги Бирлашган касаба уюшма кўмитаси томонидан ишчи-ҳодимларнинг саломатлигига эътибор қаратиш, дам олиш сихатгоҳларига йўлланмалар бериш ҳамда уларнинг фарзандларини болалар оромгоҳларида дам олишлари учун шароит яратиш, байрамларда совға-саломлар улашиш, юбилей санасини нишонлаётганларни мукофотлаш, фахрийлар билан ишлаш, улар билан мунтазам равишда тадбирлар уюштириш, ғамхўрлик кўрсатиш, маъ-

навий таянч бўлиш ва моддий ёрдам кўрсатиш, тарихий шаҳарлар, зиёратгоҳларга, табиат бағрига саёҳатлар уюштириш каби бир қатор эзгу ишлар амалга оширилмоқда.

Мудофаа вазирлиги Кадрлар бош бошқармаси бўлим бошлиғи подполковник Жобирхон Исоқов, Ўзбекистон давлат муассасалари жамоат хизмати ходимлари касаба уюшмаси Тошкент вилояти кенгаши раиси Нилуфар Комилова ҳамда Тошкент шаҳри кенгашининг ташкилий ишлар бўлими мудири Сардорбек Мулабоевнинг маърузалари ҳам йиғилиш иштирокчилари томонидан эътибор билан тингланди.

Албатта, иш бор жойда ютуқлар билан бирга муаммолар ҳам бўлади. Навбатдаги режаларни амалга ошириш, муаммоларни ҳал этиш борасида қизғин савол-жавоблар бўлиб ўтди. Энг асосийси, тадбир ишчан ва кўтаринки ружда амалга оширилди.

Зулфия ЮНУСОВА

ЭГА ЯРАШАР

ХАШАР

Янгиланиш фасли – баҳор нафаси юртимиз бўйлаб ўз тароватини кўз-кўз қилмоқда. Гўёки борлиқ яшиллик, дарахтларнинг фусункор гуллари билан безатилгандек.

Ён-атрофимизнинг яшил ва гўзал тус олишида инсон омилининг ўрни жуда муҳим.

Одатда баҳорда кўчат экиб, ерга уруғ қадаб мўл-кўл ҳосилга замин яратилади. Кўклам фаслида умумхалқ ҳашари ёрдамида яшаб турган гўшамизни ободонлаштириш халқимизнинг эзгу ишларидан бири. Бу ишда Мудофаа вазирлиги

ҳарбий хизматчилари ҳам бошқаларга ўрнак бўлаётганлиги сир эмас. Ҳарбий хизматчилар, фахрийлар ва ёшлар иштирокидаги ҳашар, кўчат экиш, миллий қадриятларимизни ифодаловчи тадбирлар ҳам бунга мисол бўлади.

Тошкент вилоятининг Нурафшон, Янгийўл, Чирчиқ шаҳарлари, Бўстонлик тумани ва «Қизил тоғ» ҳудудида манзарали ва мевали кўчатлар ўтқазилиб, гуллар экилди. Маҳалла ва кўчаларда ободонлаштириш ишлари олиб борилди.

– Бугунги умумхалқ ҳашарида 3 минг тупдан ортиқ мевали ва манзарали кўчатни шаҳримизнинг турли гўшаларига ўтқазиб ишлари бошланди. Ҳар бир хонадон ҳов-

лисига камида биттадан мевали кўчатларни ўтқазиб амалий кўмак беряпмиз, – дейди Янгийўл шаҳри ҳокими Фарҳод Мирзаев. – Шаҳримиз аҳолиси билан камарбаста бўлиб, ушбу ҳашарда иштирок этаётган ҳарбий хизматчиларга миннатдорлик билдираман. Улар юрт тинчлигини асраш билан бир қаторда, халқнинг оғирини енгиллатиш ишларида доим илғор. Бундай жараёнларни кузата туриб, халқ ва армиянинг бир тану бир жонлигига яна бир бора амин бўлмоқдамиз.

Шунингдек, Бўстонлик тумани тоғ этакларида жойлашган ўрмон хўжалиги ҳудуди ҳам ҳарбий хизматчилар томонидан ободонлаштирилди, ёш ниҳоллар экилди. Наврўз сайли дастури асосида амалга оширилган эзгу ишда фаол қатнашган ҳарбий хизматчилар варрак учириб, гул базми, лапар айтиш, бахшичилик каби миллий урф-одатларимиз намуналарини кўрсатиб беришди.

Асрор РЎЗИБОЕВ,
«Vatanparvar»

ЎЛАНЛАРГА ЙЎҒРИЛГАН НАВО

Боланинг назарида табиат ўзга-ч тусга киргандек туюлди. Майин шабада юзини силади. У куёшни майсалар билан қопланган қирларни завқ билан кузатди. Ҳар йили дарахтларнинг барг ёзишини кузатишга уринади-ю, улгуролмайди. Кечагина манави теракларнинг шохлари шип-шийдам эди, дарров япроқчалар пайдо бўлибди. Достон нонушта қилиб бўлгач, «куракча» ясашга ёғоч қидира кетди. У ёғоч қошиқ тайёрлашдан завқ оларди. Шу боис ҳар йили Наврўз арафасида ўтказиладиган дарвешона (*халқ маросими*) кунда ҳаммага ёғоч қошиқ – куракчалар ясаб беради.

Утган йили Достон ўқийдиган мактабнинг ўқувчилари меҳнат дарсида қошиқча ясаб олиб чиқишган, кексалардан роса дуолар олганди. Ёшлигида сайилга айланадиган қадимий аънанани унчалик ёқтирмасди, нима учун халқ йиғилиб таом пиширади, нега айнан ёғоч қошиқ билан ейиш керагу ўша жойда қолдириш шарт, каби саволлар уни қийноққа соларди. Улғайганидан сўнг бунинг сабабини англаб етди, билмаганларини бувисидан сўраб ўрганди.

Азалдан тантаналар билан нишонладиган Наврўз айёмини қишлоқлар «қозонлар тўладиган кун» – дея зўр қувонч билан кутиб олишарди. Чунки кўкламнинг келиши, қозонлар тўлиши бу – мўл ҳосил тимсоли, қут-барака белгиси. Кўкламнинг ҳузурбахш кунларига етган кишилар дошқозонлар атрофида «мўл-кўлчиликка чиқдик» – дея шукрона қиладилар. Наврўз айёми арафасида тантаналар билан юрти-мизнинг турли ҳудудларидаги қишлоқларда ўтказиладиган дарвешонадаги ёғочдан қошиқлар ясаб олиш

(қадимда ҳозирдаги тайёр қошиқлар бўлмаганлиги сабабли) аънанаси ҳозиргача давом этмоқда...

Зумрад хола тугунини қўлтиқлаганича набираларини эргаштириб, булоқбошига йўл олди. Новқат зиёратгоҳига яқинлашаркан, вужудида билинар-билинемас титроқ пайдо бўлгандек туюлди, узоқ болалик йиллари кўз олдида жонлана бошлади. Бироқ кўп ўтмай олис хотираларга бошлаётган хаёлларини қорининг тиловати тўзғитиб юборди. Хола нафасини ростлади, марҳумларни ёдга олиб, юзига фотиҳа тортар экан яна хаёлга берилди:

Урф-одатларимиз қанчалар яхши. Шу удумларимиз туфайли қадриятларимиз сақланиб келмоқда, тилдан тилга, ёшдан ёшга, қалбдан қалбга ўтаётир. Шу пайтгача бу тупроқдан не-не буюклар от суриб ўтмаган, азиз авлиёлар яшамаган. Айтишларича, Амир Темур қўшинлари билан шу сўлим масканни бир қанча муддат қароргоҳ қилган экан. Қишлоқнинг Новқат деб аталиши Новқатбегим (*Амир Темурнинг канизаги*) номига бир ишорадир, деган гаплар ҳам қулоққа чалиниши шундан бўлса керак.

Одатга кўра, дарвешона таомини идишларга сузишдан олдин қозон бошига энг ёши улуғ киши таклиф этилади. Ҳозирги кунда қишлоқнинг энг кексаси, шубҳасиз, Зумрад хола. Хола даврага чиқишдан олдин айтадиган тилакларни хаёлан такрорлади. Йиғилганлар кўз ўнгида халқ таомидан жимжилоқ учида татиб кўргач, эл-юртни дуо қилди. Таомлар тортилгач эса дастлабки Наврўз лапарни холанинг тилида жаранглади:

*Омонлик, ҳей, омонлик, етдик Наврўзга,
Унутилсин ёмонлик, қут бер ризқ-рўзга.
Юртга тинчлик сўрайман, оламга чирой,
Шу айёмни қутлай, деб ундирдим буғдой.
Замонга минг шукрим, етдик Наврўзга,
Майса ўсибди дуркун, сурай мен кўзга.*

Кейин Хадича момо ўртага чиқди:

*Бирён катта кураш, бирён кўпқари,
Аския, айтишув, ўланлар бари,
Янгаларнинг айтган авжли ёр-ёри,
Севинч бағишлайди кексаю ёшга,
Наврўзжон, бу йилги келишинг бошқа.*

Булоқ ҳовузига «куракча» отиш ёшлар ўртасида мусобақага айланиб кетади. Кузатсангиз, қизиқ-қизиқ ҳолатларнинг шохиди бўласиз. Мана, улардан бири кўзини юмиб, қошиқчасини улоқтирган ёшгина болакай ниятларини пичирлаб такрорлади ва ҳовуздан узоқлашди. Достон кураш тушиш, хўроз уриштиришдан кўра қошиқ улоқтиришга қизиқади. Отишга отади-ю, дутор шаклидаги қошиқчасидан кўнглиг узолмай кўздан йўқолгунча термилиб қолади.

У бу сафар ҳам халқ сайли – дарвешонадан бир олам таассурот билан қайтди. Бу завқ-шавқни хотира дафтарига туширмаса асло иложи йўқ эди. Энг аввал Наврўз кундаги урф-одатларни бирма-бир қайд қилишга кириша кетди: «Наврўз кун чакалоқ дунёга келса, исмини Наврўз қўйишади. Орадан гап қочган одамларни ёши улуғлар Наврўз кун яраштиради. Наврўз байрамидан икки-уч кун олдин ҳовлилар, кўчалар ва муқаддас қадамжолар яна бур сидра супуриб, тозаланади. Кимдир ниҳол, кимдир гул экишга чоғланади. Марҳумлар ёдга олинади».

Яна нималарни ёзиш мумкин? Катта-катта дошқозонлар осилиб, сумалак тайёрланади. Бувиси Наврўзда бир қозондан таом ёганлар бир-бирига қариндошдек яқин бўлиб қолишини кўп бора таъкидлаган...

Достон бахт оғушида қалам тебратаркан, шунчалик гўзал лаҳзаларни бошдан кечираётганлигини ўша сонияларда унчалик ҳис қилмаётганди. Чунки у бир кун келиб мана шундай сайилларда қатнашишни орзу қилишини, ҳар бир сўзу одатларни кўмсашини, шу борлиққа сингиб кетишини хоҳлаб қолишини билмасди.

Нариги хонадан бувиси ҳассасини «тўқ-тўқ» қилиб чиқиб келаётгандек, орадан йиллар ўтса-да ҳали ҳам ўша уйда, ўша жойда ётгандек туюлаверишини жажжи тасаввурига сиғдира олмасди. Ҳозир фақат Наврўз айёми ҳақида билганларини қайд этиб қўйишни ўйларди, холос. Ростдан фақат шундай қилгандагина кўнгли хотиржам бўлади, кейинчалик эса унинг ҳамроҳи, сирдоши, суянгичи, ишонган борлиги шу тўқилдиқлар бўлиб қолишини қаердан билсин...

Достон ёзганларини яна бир карра ўқиб чиқди. Нималардир ёзилиши керакдек кўнгли тўлмади. Деразадан боққа мўралади, ҳар йили пишар-пишмасдан тугаб қоладиган анорни, олмазорни, оқиш булутлар сузаётган кўкимтир осмонни бироз кузатди. Чидолмади, ташқарига чиққиси чучумалар тергиси, югуриб-югуриб ўйнагиси келди. Болалиги ёлиб чиқди, ёзаётганлари яқунланмай қолди. Балки, давоми келаси йилги Наврўзда ёзилар...

Ҳарбий академик лицейларда она тили дарсларида ҳарбий мавзудаги матнлар ва тушунчаларни изоҳловчи луғатлар билан бирга «Темур тузуклари», «Бобурнома» каби асарлардан фойдаланамиз. Ушбу манбалар билан ишлашда ўқувчининг матнни ўқиб тушунишига алоҳида эътибор қаратилади.

«ТЕМУР ТУЗУКЛАРИ»НИ ЎРГАНАМИЗ

Она тилини яхши ўзлаштирган ўқувчи бошқа фанларни қийинчиликсиз ўзлаштира олади. Ўқиш саводхонлиги юқори бўлгани бошқа фанлардан берилган матнларни ўқиш орқали мантикий, ижодий, танқидий фикрлайди, олган билимларини ҳаётий вазиятларда қўллаш лаёқати ривожланади. Ўқиш саводхонлигини ошириш ва матн билан ишлаш кўникмасини шакллантиришда «Темур тузуклари» жуда қўл келади.

ДАВЛАТНИ БОШҚАРИШ ТУЗУГИ

Салтанат ишларини қонун ва қоидалар (*тўра ва тузукка*) солиб, унинг мартабаларини мустаҳкамладим. Салтанатнинг мартабалари тузугини қуйидагиларга таяниб туздим:

➤ биринчидан, салтанатим мартабасини қонун-қоидалар асосида шундай сақладимки, салтанатим ишларига аралашиб, зиён етказишга ҳеч бир кимсанинг қурби етмасди. Кенгаш ва машваратсиз салтанатни барча қилган ишлари ва айтган гаплари нотўғри бўлган жоҳил одамга қиёс қилиш мумкин; унинг айтган сўзлари ва қилган ишлари бошга пушаймонлик ва надомат келтираргай;

➤ иккинчидан, сипоҳу раиятни умид ва кўрқув орасида сақладим. Дўст-душманни муросою мадора мартабасида тутдим. Қилмишларини, айтган гапларини гоҳида сабр-тоқат, гоҳида билиб билмасликка олиш билан ўтказдим. Дўст-душмандан кимки менга илтижо қилиб келгудай бўлса, дўстларга шундай муомала қилдимки, дўстлиги яна ортди, душманларга эса шундай муносабатда бўлдимки, уларнинг душманлиги дўстликка айланди. Менда бирор кимсанинг ҳақи бўлса, ҳақини ҳеч вақт унутмадим.

Бирор кимса билан танишган бўлсам, уни ҳеч вақт назаримдан четда қолдирмадим. Давлатим ва салтанатим қуёши кўтарилиб келаётган вақтда менга илтижо қилиб келган некукор ва бадқирдор одамлар хоҳ менга яхшилик қилган бўлсинлар, хоҳ ёмонлик, салтанат тахтига ўтирганимдан кейин уларни хайр-эҳсонларим билан хижолатга қўйдим. Қилган ёмонликларидан кўз юмиб, уларни ёмон қилмишлари дафтари устига афв қаламини тортдим;

➤ учинчидан, ҳеч кимдан ўч олиш пайида бўлмадим, тузимни тотиб, ёмонлик қилганларни Парвардигори оламга топширдим. Иш кўрган, синалган, шижоатли эр йигитларни қошимда тутдим. Софдил кишилар, саййидлар, олимлар ва фозилларга даргоҳим доим очик эди. Нафси ёмон ҳимматсизларни, кўнгли бузук қўрқоқларни мажлисимдан қувиб юбордим;

➤ тўртинчидан, очик юзлилик, раҳм-шафқат билан халқни ўзимга ром қилдим. Адолат билан иш юритиб, жабр-зулмдан узоқроқда бўлишга интилдим.

Ушбу матн асосида тест топшириғи берилди.

Кенгаш ва машваратсиз салтанатни нимага қиёс қилиш мумкин?

● Барча қилган ишлари ва айтган гаплари нотўғри бўлган жоҳил одамга.

● Саноқсиз лашкар қиличи қўриқлашга ожизлик қилган мамлакат дарвозасига.

● Давлат ишларининг тўққиз улушини кенгаш, тадбир ва машварат, қолган бир улушини эса қилич билан бажо келтирадиган давлат бошлиғига.

● Айтган сўзлари ва қилган ишлари бошга пушаймонлик ва надомат келтирувчи шоҳга.

Матн асосида лингвистик топшириқлар бериш орқали дарсларда ўрганилаётган муайян мавзулар бўйича билимлар мустаҳкамлаб борилади:

1. Берилган гапни синтактик таҳлил қилинг ва қайси гап бўлаги уюшганини белгиланг.

2. Биринчи ва иккинчи гапни қандай грамматик восита боғлаши мумкин, натижада қўшма гапнинг қайси тури ҳосил бўлади?

3. Матндаги антоним (*ёки маънодош*) сўзларни топиб ёзинг.

4. Матнда қўлланган кўҳна сўзларни тарихий ва архаикка ажратинг.

Юқоридаги топшириқларни бажариш давомида ўқувчи-

ларнинг нутқий компетенциялари, хусусан, матн билан ишлаш, тўғри, аниқ гап тузиш кўникмалари ошади, шунингдек, «Темур тузуклари»дан ўрганганларини мустаҳкамлаб борадилар.

«Қўшма гаплар» мавзусини ўрганишда «Тузуклар»дан олинган гаплар ва улар асосида топшириқлар берилди:

1. Ҳокимлар, сипоҳлар ва раиятдан қайси бирининг халққа жабр-зулм етказганини эшитсам, уларга нисбатан дарҳол адолату инсоф юзасидан чора кўрдим.

2. Китоб барча бунёдкорлик, яратувчилик ва ақл-идрокнинг, илму донишнинг асосидир ҳамда ҳаётий ўргатувчи мураббийдир.

3. Ҳамишалиғ таъкид этур эрдим: хон бўлсанг-да боғ ярат, бир кунмас бир кун мева-сини татирсан.

4. Шижоатли кишиларни дўст тут, чунки Аллоҳ жасур кишиларни ардоқлайди.

5. Ҳар доим инсоф байроғини баланд кўтардим ва иймон тарқатишни ўз буюклигимнинг қудратли замини деб билдим.

Савол ва топшириқлар (*жавоблар оғзаки ёки ёзма шаклда берилиши мумкин*).

Юқоридаги қўшма гапларда Амир Темурнинг қайси сифатлари намоён бўлган?

Қўшма гапларни ҳар хил ифода шакллари билан бошқа турдаги қўшма гапларга айлантиринг. Қандай гапларда мазмун таъсирли, бўёқдор бўлади?

«Темур тузуклари»да қўшма гапларнинг қайси турлари кўпроқ қўлланган?

Она тили дарсида «Маънодошлар услубияти» мавзусини ўрганишда қуйидаги бундай топшириқли машқлар ўқувчиларга грамматик мавзунини ўзлаштириш билан бирга «Тузуклар»ни ўрганишга ёрдам беради.

Топшириқ. Қуйидаги гапларни нуқталар ўрнига қавс ичидаги сўзлардан мосини қўйиб кўчиринг.

1. Давлат ишларининг тўққиз ... (*қисм, бўлак, улуш, ҳисса*) кенгаш, тадбир ва машварат билан, қолган бир ... (*қисм, бўлак, улуш, ҳисса*) эса қилич билан бажо келтиришини англадим.

2. Мақтубда ёзилмиш ... (*фикрлар, сўзлар, маслаҳатлар, ўғитлар, тавсиялар*) эса салтанат ишларида мен учун энг тўғри йўлбошчи эди.

3. Яна тажрибамда кўрдимки, ... (*душман, ёв, ғаним, ёғи, ағёр*) лашкарини енгиси кўшиннинг кўплиги билан эмас, мағлуб бўлиш эса сипоҳнинг камлигидан бўлмади.

4. Донишмандлар демишларким, ўз ўрнида қилинган тадбир билан ... (*сонсиз, саноқсиз, беадад, бисёр*) лашкар қиличи ожизлик қилган ҳар қандай ... (*юрт, диёр, мулк, мамлакат*) дарвозасини очиб, беҳисоб лашкарни енгиб бўлар.

Она тили дарсларида луғатлар билан ишлаш ўқувчиларга сўзларнинг мазмун-моҳиятини англаган ҳолда қўллашга ёрдам беради. «Заковатли зукко» усулида берил-

ган тезкор саволларга ўқувчилар қисқа жавоб қайтарадилар ёки атамаларни айтиб, уларга изоҳ бериш сўралади.

Бу усулдаги сўровларни оғзаки ёки ёзма шаклда қўшин турлари, қурол-яроғ, ҳарбий иншоот номларини ифодаловчи терминлар асосида ҳам ўтказиш мумкин.

Яна бир «Хатосини топнинг» усулидаги топшириқ. Берилган изоҳларга мос атамаларни топинг (*бу жадвалда атамалар ўрни ўзгартириб берилди*).

1. Хабаргир.

Қўшиннинг ўнг қаноти, ўзбекча ўнг қўл, арабча маймана ва ямин деб юритилган.

2. Никовул.

Қўшиннинг чап қаноти ўзбекча сўл қўл, арабча майсара ва ясор деб юритилган.

3. Ҳировул.

Қўшиннинг олд, илғор қисми, авонғор.

4. Буронғор.

Темурийлар қўшинида ёвнинг юртига жўнатиладиган айғоқчи, разведкачи.

5. Жувонғор.

Жанг майдонини ташлаб қочган душманни таъқиб қилувчи отлик аскарлар.

Юқоридаги усуллар ёрдамида ҳарбий терминлар, уларнинг қўлланиш ўринлари, бугунги муқобили ҳақида тушунчага эга бўлади. Уларни луғат дафтарида қайд этиб бориш орқали ўқувчиларнинг сўз захираси, демакки, нутқи муттасил бойиб боради.

«Хотирада сақлаймиз» – ўқувчиларнинг ёзма саводхонлигини оширишдаги самарали усуллардан бири. Бунда ўқувчиларга «Темур тузуклари»дан парча берилди ва матндаги имлоси қийин сўзларни эслаб қолиш вазифаси топширилади. Кейинги дарсда шу матндан диктант ёзилиши айтилади. Ўқувчи диққат билан ўқийди ва имлоси қийин бўлган сўзларни ёдлаб олади, чунки диктантнинг хатосиз ёзишга ҳаракат қилади. Бу эса ўқувчининг ҳам, ўқитувчининг ҳам ютуғидир. Натижада ўқувчи матндаги барча сўзларнинг маъносига эътибор берибгина қолмай, балки ёзилишини ҳам диққат билан ўрганиб олади.

Юқоридаги каби лингвистик топшириқларни бажариш давомида ўқувчилар қайта-қайта «Темур тузуклари»нинг мазмун-моҳиятини ўрганиб, Амир Темурнинг саркардалиқ салоҳияти ҳамда инсоний фазилатларини янада теран англайдилар. Матндан ўзбек тилига ўзлашган арабча (*ёки форсча*) сўзларни фарқлайдилар. Фикримизча, «Темур тузуклари» асари ҳарбий академик лицейлар она тили хоналарида ўқувчининг партасида доимий турувчи китоб бўлиши лозим. Шундагина ўқитувчи ҳар бир машғулот мазмунига оид турли топшириқларни асар матнига таянган ҳолда тайёрлайди. Ўқувчилар онгига мардлик, жасурлик, удабуронлик, ақл-идрокни ишлатиб, мулоҳаза юритиш каби фазилатлар сингдириб борилади.

Саида МАЖИДОВА,
ДХХ «Темурбеклар мактаби»
ҳарбий академик лицейи
она тили ва адабиёт фани
ўқитувчиси

Бу йилги кўкларнинг
файзу таровати
ўзгача бўлди.

Тўхтовсиз ёғатган
баҳор ёмғирлари дала-
дашга зеб бериб, кузги
буғдойзорларни яшнатмоқда. Шундай
лаҳзаларда кишининг қалби жўшиб,
бамисоли кўклар тошқинларидай
тошади. Наврўз коинот ва табиат
қонунлари, қуёшнинг ҳамал
буржиги кириши, кеча ва
кундузнинг тенглашуви,
куннинг узая бориши,
табиатда жонланишнинг
бошланиши билан
боғлиқ бўлган.

Suratlar internet sahifalaridan olindi.

Халқимиз Наврўзни азал-азалдан янгиланиш, бунёдкорлик, эзгулик байрами сифатида нишонлаб келган. Табиатда уйғонишнинг бошланиши бўлгани сабабли ҳам юртимизда ҳамаша эъзозланган. Баҳорни ким севмайди, ким соғиниб кутмайди? Шу боис бугун кўнгишларда баҳорий илиқлик, жўшқинлик ҳукмрон. Бунни ота-боболаримиз азал-азалдан ҳис этган. Сумалак, ҳалим, кўк сомса каби тансиқ таомларимиз дастурхонларга тортилиб, Наврўзи олам катта тантана билан нишонланган. Ҳамал – амал кириб, табиат уйғониши билан халқимиз, аввало, деҳқон бобонинг ишларига қут-барака тилаган. Наврўз сайилларида кўклар таомлари (кўк чучвара, кўк сомса, кўк ош, ялғиз, исмалоқдан тайёрланган салатлар) тайёрлаш борасида танловлар ўтказилади. Сумалак сайли, ҳалим базми, дарвешона, гул сайиллари Наврўзни безайди. Кейинги тадбирлар деҳқонларга янги меҳнат мавсуми бошланишидан дарак беради. Тадбирлар «Кўш оши», «Экин сайли» маросими – янги меҳнат мавсуми муносабати билан, уруғ қадашнинг биринчи кунига бағишланган маросим билан ниҳояланади.

Наврўз байрами ҳар биримизни ҳомийликка, муҳтожларга кўмаклашишга, бир-биримизга яхшилик қилишга даъват этади. Меҳр-муруват кўрсатиш халқимизнинг қон-қонига сингиб кетганки, бу ишларни ҳеч ким бирон тама ёки довуғ қозониш учун қилмайди. Бу хайрли юмушлар ҳолисона, азбаройи савоб

учун қилинадики, бундай кишилар, шубҳасиз, икки дунё саодатига эришадилар.

НАВРЎЗ ТАРИХИ ВА ХАЛҚ АНЪАНАЛАРИ

Наврўз кўпчилик шарқ халқлари томонидан минглаб йиллар давомида миллий байрам сифатида кенг кўламда нишонлаб келинади. Наврўз ҳақида турли лапарлар, куй-қўшиқлар, шеърлар ғазаллар ҳуллас ёзма ва оғзаки ижод дурдоналарининг барча турлари мавжуд. Жуда кўплаб адабиёт, тадқиқотлар мавжуд бўлса-да, бироқ унинг қачон пайдо бўлгани аниқ тарихий фактлар асосида далиллаб берилган эмас. Сақланиб қолган миф, афсона ва ривоятлар, кўшиқлар таҳлилига суяниб шуни

айтиш мумкинки, бу анъана қадим даврлардаёқ халқимиз ҳаётидан мустақкам ўрин эгаллаган, ўша қадим даврлардаёқ улуснинг улуғ кунига айланиб улгурган.

Наврўзнинг шаклланиш даври – энг қадимги замонлардан зардуштийликнинг пайдо бўлишигача давом этган асрларни ўз ичига олади. Ўзбек халқининг алломаларидан бири Абу Райҳон Беруний «Қадимий халқлардан қолган ёдгорликлар» китобида Қуёш йили ҳисобида йилнинг биринчи ойи деб саналган Фарвардин ойи тўғрисида сўзлаб: «Бу ойнинг биринчи кунини Наврўздир», – дейди. – Наврўз йилнинг биринчи кунини бўлиб, унинг форсча номи ҳам шу маънони англатади.

Қадим-қадимдан Наврўз ҳолис ниятли кишиларнинг сеvimли айёми бўлиб келган. Ўша кунларда ҳатто уруш-жанжаллар тўхталган, гина-қудуратлар кечириб юборилган. Шоҳлар эл ичидан энг муносиб кишиларни тақдирлашган, айрим маҳбусларнинг гуноҳидан ўтишган. Наврўз кишиларни табиатга яқинлаштирган, инсон ва табиат ўртасидаги ўзаро узвий алоқадорликни акс эттирган мусулмон халқларининг ажойиб ва ноёб маданий-маънавий меросидир. Қуёш айни шу кунини ҳаётбахш нурларини тик, яъни 90 даража бурчак ҳосил қилиб, сайёрамизнинг қоқ белига – экваторга йўналтиради. Шу дақиқаларда баҳорги кеча-кундуз тенглашади ва 22 мартдан бошлаб, Қуёшнинг тик йўналган нури шимолий тропик чизиги томон ҳаракатланади. Бу Наврўзнинг илк ва қутлуғ қадами бўлиб, табиатнинг жонланиши билан кишиларнинг хўжалик фаолияти ўртасида уйғунлик намоён бўлади. Жумладан, бободехқон она ерга ишлов беришга киришади; табиат ўт-ўланлар, қир-адирларни гилам сингари яшил либосга бўяйди.

Наврўз – ҳар йили илк баҳорда нишонланиб, минг йиллардан бери ўз нашидаси билан кишилар қалбидан жой олган, халқ севган шодиёна. Бу байрамнинг суғорма деҳқончиликка боғлиқлиги бор. Деҳқоннинг илк марта далага чиқиши «Янги кун» – «Наврўз» деб аталган. Бу байрам меҳнатни улғулашга, севишга, меҳнатдан лаззатланишга ҳаёт шунинг орқасидан ширин эканини одамларга тушунтиришда катта аҳамият касб этган.

Наврўзнинг тарихий илдизлари милoddan аввалги икки мингинчи йилларга бориб тақалади. «Авесто»да келтирилишича, мазкур байрамнинг қувонч ва шодлик рамзига айланиши қавм ва қабилалар ўртасида ибтидоий дунёқарашларнинг пайдо бўлганидан далолат бериб, сарзаминимиз халқларининг табиатга, унинг яратувчилик кучларига, шунингдек, сув, олов, ҳаво, тупроққа ўхшаш мавжуд унсурларига сиғиниш палласига тўғри келади. Зотан, уларнинг олам ҳақидаги диний дунёқарашлари табиат воқеалари ҳамда турмуш тарзининг машаққатлари асосида қурилган бўлиб, табиат қонунларини илоҳий кучдан ажрата олмасдилар.

Наврўзнинг бир неча минг йиллар давомида ўзгармай, нишонланиб келишига сабаб бўлган омиллардан бири бу том маънода халқ байрами эканидир. Қадимий одатларга кўра, байрам дастурхонида етти «шин», яъни «ш» ҳарфи билан бошланадиган етти хил неъмат: шакар, шарбат, шини, шароб, шир (сут), шона (тароқ) ва шамнинг бўлиши шарт ҳисобланган. Шам зулмат ва ёвузлик кушандалари: одамлар омор, даҳлиз, ошхона ва шунга ўхшаш манзилларнинг барча гўшаларига шам ёқиб, нафақат зулматни йўлатмасликка ҳаракат қилардилар, балки шундай далиллар ҳам учрайди-

ки, баҳор ҳарорати паст келган кезларда далаларда улкан ва ўчмас гулханлар ёқиб, унинг тафти билан арпа пишиғини жадаллаштирар эдилар.

Баҳор байрамлари инсоният вужудга келиши билан пайдо бўлган бўлиб, одамларнинг дунё бўйлаб тарқалиши натижасида барча ерларга ёйилган ва кейинчалик, барча халқларда турли анъаналар, ҳар хил шакл ва турли номлар билан уюштирилган. Масалан, японларда – Риссон, Хитойларда – Чунъпе, славян халқларида – Масленница, Марказий ва Ўрта Осиё халқларида эса, юқорида таъкидлаб ўтганимиздек, Наврўз ёки Йилбоши деб ном олган.

Ўрта Осиё халқлари ўртасида Наврўз шунчалик кенг тарқалиб бордики, у ҳақда сўз юритмаган, мадҳини куйламаган алломалар кам бўлган. Ўрта аср ва кейинги даврларда Наврўзнинг халқ турмуши ва маънавий ҳаётидаги мавқеи, файзу таровати, фазилат ҳамда хосияти ҳақида қомусий билим эгалари Абу Райҳон Беруний, Фирдавсий, Маҳмуд Қошғарий, Умар Хайём, Алишер Навоий, Файзий Файёзий, Мухаммадали Соиб, Мирзо Бедил, Калис Кошоний, Фурқат, Муқимий, Садриддин Айний, Ҳамза қабилар ажойиб фикр-мулоҳазалар билдирганлар, гўзал шеърлар битганлар. Наврўз ҳақида ёзганларини бирлаштира бир эмас бир неча китоб ҳам бўлиши мумкин.

Наврўз одатда бозор қошидаги майдонларда, шаҳар чеккаларидаги маҳсул сайилгоҳларда уюштирилган. Биринчи кун эрталаб, байрам бошлангандан кейин, карнай-сурнайчи мутриблар, дорбозлар ва полвонларнинг чиқишлари, кун ўртасида муסיқачилар, хонандаларнинг ижролари, кечки пайт эса сайиллар, базмлар уюштирилган. Байрам қизиган сайин томоша ва мусобақалар авжига чиқа бошлаган. Кўпқари, кураш, пойга байрамнинг кўрки саналган. Шу билан бирга Наврўзда бедана, хўроз, кўчқор уриштириш ўйинлари ўтказилган. Энг катта бозорда савдо-сотиқлар ташкил қилинган. Ўша кун ширин таомлар тайёрланган. Ҳовли-жойларни тозалаш, кўкат ва гуллар экиш, ота-она, яқин ёру дўстларни, марҳумларнинг қабрини зиёрат қилиш каби одатлар Наврўзнинг таркибий қисмига айланган. Наврўз арафасида ёки кейин, яъни то меҳнат мавсумига қадар баҳор билан боғлиқ бўлган бир қанча сайиллар ўтказиб турилган. Чунончи бу фаслнинг шоҳона таоми – сумалакка бағишланган сайил ажодларимизнинг энг яхши удумларидан саналган.

Сумалак сайлининг байрам сифатида шаклланганлиги ҳақида турли ривоятлар бор. Шулардан бири: деҳқон олиб қўйган охириг донини тезроқ экиш учун яхши ниятлар билан олдинроқ ивтиб қўяди. Лекин бирдан об-ҳаво бузилади. Буғдой идишда ниш уриб ўса бошлайди, об-ҳаво яхшиланавермайди. Деҳқон оила аъзолари оч турган пайтда буғдойни бутунлай нобуд қилмаслик чораларини излайди. У таваккал қилиб ниш урган ва анча бўй кўтарган донни қиймайди ва хотинига бундан таом пиширишни буюради. Уй бекаси уни узоқ вақт қайнатади. Қарангки, оқкўнгил деҳқоннинг нияти холис чиқади. Ундан ҳиди ёқимли, ўзи тўйимли, мазаси эса тановул қилган кишининг узоқ вақт эсида қоладиган даражадаги ширин таом ҳосил бўлади. Бу таом борган сари халқ ўртасида кенг тарқалиб, баҳорнинг энг лаззатли таомига айланади.

Сумалак сайли қадимдан кишиларда бирдамлик, аҳиллик ҳиссини тарбиялаб келган. Сумалак тайёрланадиган жойга қўни-қўшнилари бир ҳовучдан ун олиб келишган, биргаликда таом пиширишган, бир қозонда тайёрланган овқатни ҳамма баҳам кўрган.

Наврўз – халқимизнинг яратувчанлик меҳнати билан боғлиқ, орзу-умидларини куйлаган, унинг турмуш тарзи, маънавияти, миллий руҳини халқ ижоди усули ва услублари ёрдамида тараннум этган, халқимизнинг бой миллий санъатини, урф-одатларини ўзида сақлаган байрам. У кишиларни, айниқса, ёшларни одамийликка, дўстликка, ўзгаларга ҳамдард бўлишга, меҳрибонликка, меҳр-оқибатли бўлишга ундайди.

Шарқ халқларининг улкан байрами тарихи, анъаналари ва ҳозирги кўринишларига, диққатга сазовор ижобий томонларига тўхталиб ўтамиз.

Биринчидан, у халқ ҳаётининг таркибий қисми бўлиб, энг йирик ҳодиса, воқеа, саналарни қайд қилиб, уларни нишонлаш учун имкониятлар яратган. Дарҳақиқат, байрам шундай руҳий-ҳиссий кайфиятни вужудга келтирганки, ҳамма хурсанд, шод ва бахтиёр бўлган.

Иккинчидан, байрамлар ҳаётнинг давоми ҳисобланса-да, вақтнинг бир хиллигини бузиб, унга муайян ўзгариш бахш этади. Шу сабабли қадимдан байрамлар ўзига хос вақт ўлчови ҳисобланган. Чунончи Наврўз – Йилбошини нишонлаш вақти келганда одамлар умрларидан яна бир йил ўтганлигини ҳис қилишган.

Учинчидан, халқ байрамлари, жумладан, Наврўз ҳаётнинг энг яхши

томонларини акс эттирадиган «кўзгу»си бўлиб келган. Кишилар Наврўз кунини энг яхши хулқларини намойиш қилган, гўзал либос ва кийимларни кийишган, лаззатли таомлар тайёрлашган, ўзларидаги қобилиятларни намойиш этганлар. Наврўз кунини ёмонлар – яхши, хасислар – сахий, хунуклар – гўзал, гўзаллар янада латофатли бўлиб кетишар экан.

Тўртинчидан, Наврўз озодлик ва эркинлик кунини ҳисобланган. Чунки бу кун одамлар кундалик иш, вазифа, бурч, ташвишлардан озод бўлган. Байрам кунлари барча ташвишлар, дарду аламлар унутилган, кишилар ўзини шоду хурсанд бўлишга шайлаган. Бу кунини одобсизлик, ўғрилиқ, зўравонлик, фисқу фасод қабилар унутилган.

Бешинчидан, Наврўз кунини тенглик ҳукм сурган, ҳамма бир қозондан овқат еган, бир хил томоша кўрган, бирга сайилгоҳларга чиқиб, кўнгил очишган.

Олтинчидан, Наврўз кунини – тинчлик кунини ҳисобланган, урушлар тўхтатилган.

Хафагарчиликлар унутилган, ўзаро аразлашганлар ярашган, танишлар дўстлашган. Бу байрамда шундай ҳолат вужудга келганки, унда омма руҳан бирлашган, ҳам-жиҳатлик, дўстлик ришталари мустаҳкамланган.

Еттинчидан, Наврўз кунларида вужудга келган руҳий кўтаринкилик кишиларни келажакка ишонч билан қараш, ҳаётни янада гўзал қилишга ундаган. Бу байрам арафасида бир-бирини қутлашган, келажак учун яхши истаклар билдиришган, ишларига муваффақиятлар, омад, бахт тилашган.

НАВРЎЗ БИЛАН БОҒЛИҚ БЎЛГАН УДУМЛАР, АНЪАНАЛАР ВА РАСМ-РЎСУМЛАРДАН НАМУНАЛАР

Наврўз кунини туғилган боланинг исмини Наврўз қўйишган. Одамлар ота-онаси, яқин кишилари, йигитлар унаштирилган маҳбубалари билан дийдорлашганлар.

Орасидан гап қочганларни, уришган эр-хотинларни эл оғалари Наврўз кунини яраштириб қўйишган.

Наврўзда атроф-муҳит орасталанади, ариқ-зовурлар тозаланади, ҳовли-боғлар тартибга келтирилади. Кўчалар, майдонлар, ҳовлилар тозаланади.

Наврўз дастурхонига 7 хил дарахт баргидан намуна келтириб қўйилади. Улар: мажнунтол, зайтун, беҳи, анор, бодом, pista, ёнғоқлар. Шулар қаторида қатик, сут, пишлоқ, тухум, балиқ ва ёниб турган шамлар қўйилган!

Сумалак тагига олмаслиги учун қозонга етти ёки ўн уч дона тош ташлаб қўйилади.

Бўй етган қизлар бир жойга тўпланишиб, чиройли гулчамбарлар ясашади. Булоқдан кўзаларга сув олиб келиб, ичига узук, сирға, танга ташлашган. Кейин қўшиқ, лапарлар остида сувдан чиқазиб олинган нишонлар бахт рамзи деб ҳисобланган.

Байрам кунини одамларнинг бир-бирларига шакар ва ширинликлар ҳадя қилиши (ҳаётингиз

ширин бўлсин, деган маънода), гуллар тақдим қилиши (гўзал бўлинг маъносидан), бир-бирларига сув сепишлари (бу йил сув кўп бўлсин, мўл ҳосил бўлсин маъносидан) каби ва бошқа бир қатор одатлар кенг тарқалган.

Наврўз кунини ширинликлар ейиш энг муҳим удумлардан бири бўлган. Наврўз тонгида биров гап гапиришдан олдин уч қошиқ асал ялаб, уч бўлак (хушбўй) мум тутса, кўп касалларга шифо бўлади.

Дастурхонга қўйиладиган яна бир нарса бу катта идишга сув тўлдириб, унга кўк барг (кўкат) солиб қўйишдир. Бу одат янги йил сувга ва ҳосилга мўл бўлсин, деган маънони билдиради.

Наврўз – биз учун ўзаро баҳор ва уйғониш, яшариш ва янгилиниш, меҳнат ва бунёдкорлик фасли. Наврўз – биз учун ўзаро меҳр-оқибат, кадр-қиммат, хайру саховат ва ўзликни англаш рамзи.

Жаҳонгир ҚАЛАНДАРОВ,
Мудофаа вазирлиги Тарбиявий ва мафкуравий ишлар бош бошқармаси бўлими бошлиғи

Жиззахнинг Галлаорол туманидан 40 чақирим узоқликда жойлашган Қўйтош қишлоғининг йўли чап бўлгани учун ҳам кўпчилик билмаслиги мумкин. Қишлоқнинг тўрт томони харсанглардан иборат баланд-баланд тоғлар билан ўралган. Аҳолиси чорвачилик, деҳқончилик билан шуғулланади. Меҳнатсевар халқи ана шундай баланд тоғлар орасидан тошларни қазиб булоқлар чиқаришган, боғу роғлар яратилган. Уйимиздан уч чақирим олисда тоғлар орасида боғимиз бўларди. Ана шу боққа отам билан болалигимда тез-тез борардим. Ҳар сафар йўл-йўлакай отамдан ўзим билмаган ҳолда кичкина қишлоқнинг катта тарихини эшитиб кетардим...

ЛОЛАЛАР ҲАҚИДА ТЎҚИЛМАГАН ЭРТАК

– Ота, бу тошлар нега бундай? Мана бу тош филга ўхшайди, буниси уйга, мана буниси тандирга, унинг ёнидагиси эса нон ёпаётган аёлга... Анави тошни қаранг, худди беланчакка ўхшайди, мана бу ерда ёстиқ ўрнида кичкина бош сифадиган чуқурча бор, нега шундай-а? – дейман тошдан тошга сакраб. – Мана бу тош катта дарвозага ўхшайди. Бу дарвозадан фақат яхши, меҳрибон одамлар ўта олади-а, шундайми?!

Отам аслида қишлоқнинг номи мана шу тошлар билан боғлиқлигини уқтираркан:

– Ҳў, тепаликларга қара-чи, у ёқдаги тошлар нимага ўхшайди? – дейди қўлини пешонасига соябон қилиб. Узоқ-узоқларга тикиламан. Бироздан сўнг онгу шуу-римда ажиб манзара гавдаланади.

– Топдим! Топдим! Бу тошлар ўтлаб юрган қўйларга ўхшайди, – дейман ҳайратланиб.

– Ҳа, ана шундай, бу тошлар ўтлаб юрган қўйларга ўхшайди.

– Тошга айланган қўйлар, – дейман чапак чалиб.

– Шунинг учун бу ернинг номи Қўйтошда.

– Қўйлар тошга айланиб қолганми? – дейман отамдан бир неча бор эшитган ривоятимни қайта эшитгим келиб...

– Мана, эшит: ривоят қилишларича, бир малика бўлган экан. Унинг сеҳру жодудан хабари бўлиб, сувни дарахтларга, дарахтларни эса бошқа нарсаларга айлантириб қўяркан. У шунчалик тошбағир эканки, баъзида ўт-ўланларни сувсизликдан қовжиратса, гоҳида атрофни сув тошқинига фарқ қиларкан. Кунлардан бир кун жодугар малика чўпонга дуч келибди, уни яхши кўриб қолибди ва «менга уйланасан», дебди. Аммо чўпон:

– Ўз севган қизим бор, оддий, меҳрибон ва оқила. Фақат ўша қизга уйланаман, дебди. Бу гапни эшитган малика ғазабланиб, йигитнинг қўйларини ҳам, ҳар доим тандирда нон ёпиб узатадиган севган қизини ҳам – ҳамма-ҳаммасини тошга айлантириб қўйган экан. Шундан отам менга айтиб берган ушбу ривоят чиндек туюлганди.

Отам боғ юмушлари билан овора бўлганида тошларда сакраб, турли ўт-ўланлар, гуллар териш билан машғул бўлардим. Айниқса, тепаликлардан сизиб чиқаётган булоқлар, тошлар орасини ёриб чиққан лолалар жудаям ҳайратлантирарди. Баъзида машаққатлар билан ана шундай лоладан бир донасинигина узиб олардим, кечқурун энамга ёки онамга берардим.

Билмадим, лолаларни бошқа гуллар каби ҳамма жойда учратмаганим, машаққатлар билан тошлар орасидан узиб олганим учунми меҳрим бўлакча эди...

Ўшанда синфда фақат қизлар қолгандик. Синф раҳбаримиз қизлар билан одоб-ахлоқ мавзусида суҳбат олиб бораётганди. Гап орасида ўқитувчимиз биздан қайси гулни яхши кўришимизни ва ўзимизни қандай гулга қиёслашимизни сўради. Биров атиргулга, биров бойчечак, бинафша... мен эса, лолага ўхшайман, дедим. Кечқурун мактабдаги суҳбатни энам билан ҳам бўлишдим.

– Нега ўзингни лолага ўхшатдинг, қизим? – деди энам.

– Лолалар қўл етмас жойда ўсгани учун, қизиллиги учун ёқади, – дедим.

– Лекин лолаларнинг қисмати жуда оғир, улар ўзи нозик бўлса-да, тоғу тошларни ёриб чиқади...

Кейинчалик ҳаёт синовларига дуч келганимда, доимо тоғнинг тепаларида тошларни ёриб чиққан қип-қизил лолаларни хаёлимдан ўтказардим...

Улғайгач, шаҳар билан қишлоқ орасидаги тафовутни англай бошлагандан сўнг Қўйтош ҳақидаги болаликдаги тасаввурим янада кенгайди. Шунча ер ости ва усти табиий бойликлари, ўз тарихига эга бўлган бу кичкина қишлоқда ўтган болалик хотираларим она табиат билан боғлиқ бўлгани учунми мен учун жуда қадрли...

Ҳозир қайси гул бозори ёки дўконга кирманг, турли рангда товланиб турган лолаларга кўзингиз тушади. Айниқса, бозорда сотиладиган табиат қўйнида ўсадиган тоғ лоласининг қадри бошқача.

Ҳар баҳорда «Лола со-таман, тоғ лоласи, деҳқончилик, олинг, арзон!» деган сотувчининг овозини эшитсам болаликка қайтаман.

Энамнинг айтишича, авваллари лолалар ҳовлимиз яқинларида, қир-адирларда гиламдек очилиб ётаркан.

– Биласанми, – деди бир куни энам, – лолалар – муҳаббат гули. У тошга айланган чўпон йигит ва унинг севгилсининг кўз ёшларидан пайдо бўлган. Тоғларда ўсадиган бу лолаларнинг номи ҳам ажойиб – дилбанд лола. Болалигимизда нафақат лолалар, балки каклик, булбул, бедана каби қушлар, тулки, жайра, куён, тоғ эчкилари каби ҳайвонлар ҳам ҳовлиларимиз яқинида жуда сероб эди. Уларнинг йўқолиб кетишига сен билан менга ўхшаган одамларнинг табиатга бепарволиги сабаб. Ҳар баҳор билсанг, қишлоғимизга тўда-тўда ўзга шаҳарлардан келган меҳмонлар лола сайлига чиқишади, уларни аёвсиз топташади, узиб олишади ва оқибатда улар инсонлардан хафа бўлиб, тобора узоқлашиб бораверади.

Ҳа, айнан қир-адирлар лолақизғалдоқ ва лолаларга бурканган пайтда анъанавий тарзда гул сайлига чиқиш удуми туфайли лолалар каммайиб, «Қизил китоб»га кирган бўлса, не ажаб... Этнограф олимларнинг айтишича, асосан Фарғона водийсида, Тошкент, Самарқанд, Сурхон-

дарё, Жиззах вилоятларида ўтказилган бу қадимий сайил ёш авлод қалбида табиатга муҳаббат ҳиссини тарбиялашда муҳим амалий аҳамият касб этаркан. Аммо масаланинг яна бир томони табиат гўзаллигидан завқ олиш учун уюштирилган бундай сайилларга айнан маълум бир турдаги ўсимликлар қурбонлик қилинмаганми? Этнограф олима Е. Пешчереванинг маълумотларига қараганда, Лола сайлини даставвал лолачилар бошлаб беришган. Дарахт шохларини лола билан безатишган ва ана шу гулчаманни кўтариб, қишлоқ кўчалари бўйлаб айланиб юрганлар. Лолачиларни кўрган одамлар гулчаман шохига турли мато бўлаги, рўмолчани боғлаб, орзу-истакларини изҳор этишган. Лолачи болалар гуллар билан бурканган дарахт шохини лолазорнинг ўртасига ўрнатиб қўйишган. Шундан сўнг қишлоқ оқсоқоллари Лола сайлини бошлаш учун оқ фотиҳа берганлар.

Тасаввур қиялпсизми, ана шу лолаларни териш учун берилган оқ фотиҳанинг кўрсатаётган асоратини.

Бугун ана шундай сайиллар натижаси ўлароқ, энамнинг «Лолалар уйимиз яқинида ўсиб ётарди» дея айтганлари худди эртакка ўхшайди. Чунки бугунга келиб, лолаларни жуда узоқда жойлашган тоғнинг энг чўққиларидагина учратишингиз мумкин-да. Мен ҳам вақт ўтиб, фарзандларимга «Бир пайтлар лолалар ҳув тоғларда ўсиб ётарди», деб чўпчак айтсам, кейинчалик фарзандларим фарзандларига: «Қадим ўтган замонда, ҳув узоқларда лолалар очилиб ётаркан...» дея эртак айтиб бермасмикан... Манбаларда келтирилишича, лолаларнинг 30 га яқин тури қизил китобга киритилган. Демак, қачонлардир, лолаларнинг тоғларда табиий ўсиб ётиши эртакка айланиб қолиш хавфи ҳам йўқ эмас...

Ҳужжатларимни ўқишга топшириб, омадим чопмаганидан кейин онам баҳорнинг илк кунларида кўчамиздан лола сайлига тўда-тўда бўлиб ўтаётган йигит-қизларни кўриб: «Қанийди, сен ҳам талаба бўлсангу, дугоналарингнинг тоққа эргаштириб чиқсанг...» Бу онамнинг эзгу орзуларидан бири эди. Лекин талаба бўлгач ҳам ҳеч қачон ўртоқларимни баҳор пайти қишлоққа олиб келмадим. Бундай бўлишига сабаб эса...

Бир куни қўшни қишлоқда яшайдиган амакимнинг ўғли сабоқдош ўртоқларини бизникига меҳмонга олиб келди. Ўшанда илк баҳор пайти, табиатнинг гўзаллиги беқиёс эди. Онам уларни бор нарсасини ўртага қўйиб, меҳмон қилди. Кейин улар тоққа чиқиб кетишди-да, қучоқ-қучоқ лола териш келишди. Челақлардаги сувга солиб қўйилган қип-қизил лолаларни кўриб, кўнглимдан кечган ўйни, ранжу аламни фақат ўзимгина хис қилдим. Кўнглимда илк бор оғриқ туйдим. Болалигимда тоққа чиққанамда лолаларни кўрганда қанчалик энтиккан бўлсам, уларнинг бирортасини босиб олишдан, узиб қўйишдан шунчалик кўрқардим ҳам.

Лолаларни қизиллиги учун ҳаммадан қизганардим, кўёшдан, осмондан, қушлардан, булутлардан, ҳатто ўзимнинг нигоҳларимдан ҳам. Лолаларнинг бари меники бўлишини, улар ҳар баҳор ана шундай қип-қизил бўлиб очилиб туришини жудаям истардим. Лекин уйимизга келган меҳмонларнинг лолаларни аёвсиз тергани учун уларга раҳмим келдими, онамга: «Амакимга айтинг, ўзи ҳам, ўртоқлари ҳам бизникига бошқа келишмасин», дедим. Лолалардан кўзимни узолмай, ички хўрсиниш билан айтган гапимдан кейин онамнинг кўлидаги пиёла ерга тушиб чил-чил синганини, ҳайрат тўла кўзларини, меҳмонларнинг эса бир-бирига қараганча тек қотганларини кўрдим. Ҳаммасини жавобсиз қолдириб, кўчага отилдим...

Яна шундай баҳор кунларининг бирида мактабдан келсам, уйда нон тугабди. Дўконга югурдим. Дўкон автобус қатнайди деган бекатнинг ёнгинасида эди. Нонни олиб қайтаётган эдим, автобус келиб тўхтади. Тўда-тўда йигит-қизлар ўзларини автобусга уришди. Икки кўзим ерда сочилиб ётган лолаларда эди. Уларни талаба йигит-қизлар тўполонда ортиқча ҳисоблаб ташлаб юборишганди. Бечора лолалар сувсизликдан сўлиб: «ҳали яшашим мумкин эди...» дея фарёд чекаётганди. Автобус оғир кўзғалиб, лолаларни босиб-янчиб кетди. Ер назаримда қонга бўялди. Илк бор ўшанда қачонлардир талаба бўлсам, сабоқдошларимни лола сайлига олиб келмасликка қарор қилдим.

Талаба ҳам бўлдим. Онамнинг сочлари каби оқ орзулари ушалди. Сабоқдош дўстларимни онам орзу қилганидек эргаштириб бир неча марта бордим. Фақат баҳордан бошқа фаслларда. Онам бўлса бот-бот дугоналаримни лола сайлига баҳор пайти олиб келишимни тайинларди. Ҳар гал хўп дейиш билан чегараланардим. Ва онамнинг орзуларидан бири ҳеч қачон ушалмади – дугоналаримни лола сайлига олиб бормадим.

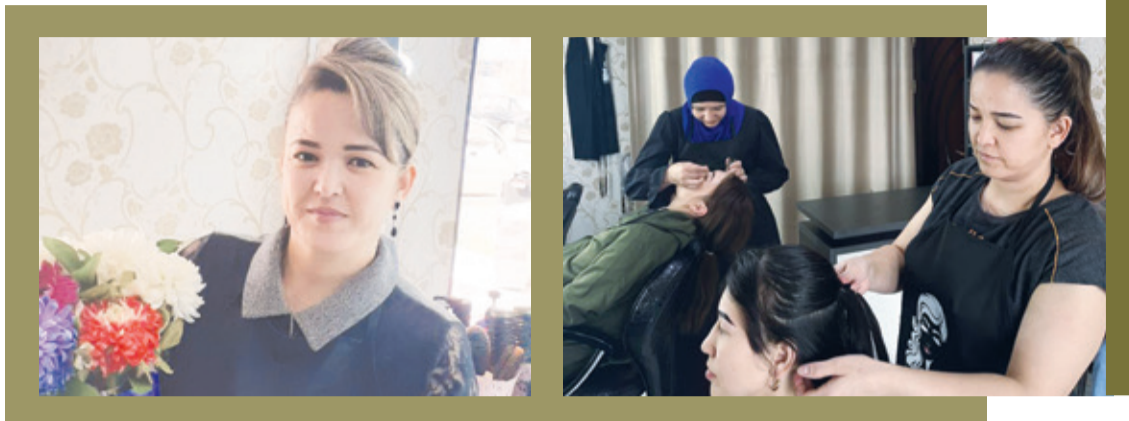
Фарзандларим шаҳарда яшаётганлигимиз сабабли тоғда ўсган табиий лолаларни кўрмаган. Улар ҳар йили баҳорда лола сайлига чиқиш ҳақида орзулайди...

Табиат оқ ёпинчғини ташлаб, яшил майсаларга бурканди. Куртаклар уйқудан эринибгина кўз очмоқда. Оилавий лола сайлига чиқмоқчимиз. Аммо лолалар ўсадиган тоғу тошларга борадиган йўлда мен ном қўйган улкан тош – меҳр-шафқат дарвозасидан фақат кўнглида табиатга муҳаббати бисёр одамларгина ўта олади. Тушунинг, ишонинг, ҳис қилинг, лолаларни теришга, бир лаҳзаллик қувонччи деб, уларнинг бағрини қон қилишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ, чунки лолаларнинг ранги қизил, танамизда гупириб оқаётган қон каби қизил, қип-қизил...

Барно СУЛТОНОВА,
 журналист

Мустақиллик юртимиз аёллари тақдирида ҳам катта ўзгаришлар ясади. Имкониятлардан оқилона фойдаланаётган аёллар жамиятнинг ҳаракатлантирувчи кучига айланмоқда. Яъни жамиятда аёлларнинг ўрни, нуфузи ортди. Қувонарлиси, ўз билим-заковати билан тадбиркорликни йўлга қўйиб, янги иш ўринлари яратаётган, шу орқали оилалар фаровонлигига ўз улушини қўшаётган ишбилармон аёллар сафи кенгайди.

ИМКОНИЯТ ДАН

УНУМЛИ ФОЙДАЛАНИБ

Пойтахтимизнинг Яшнобод туманидаги «Қалқон» маҳалла фуқаролар йиғинида тадбиркорлик фаолиятини йўлга қўйган Узумгул Примбетова ҳам шундай фаол аёллардан. Сартарошлик сир-асрорларини мукамал эгаллаб, ҳозирда яшаб турган уйда гўзаллик салони очган қаҳрамонимиз подполковник Ислонбек Тлеумуратовнинг турмуш ўртоғи бўлади. Ҳам оилада, ҳам жамиятда ўрин топаётган Узумгул гўзаллик салони ишга тушириш орқали шу маҳаллада истиқомат қилаётган тўрт нафар ҳарбий хизматчининг оила аъзосини иш билан таъминлади.

Сартарошлик — мураккаб ҳунарлар сирасидан. Айниқса, аёллар сартароши бўлишнинг ўзига яраши қийинчилиги бор. Чунки сочининг ҳусусияти, ранги ва юз кўринишидан келиб чиққан ҳолда турмакни тўғри танлашни ҳамма ҳам эплай олмайдди. Шунинг учун бу касб эгалари орасида «сартарош чинаккам ижодкор бўлиши лозим. Ана шунда гўзаллик-

ни тез илғаб, юзага чиқара олади», деган гап юради. Агар инсонда бу ҳунарга кучли қизиқиш ва қобилият бўлса, албатта, уни мукамал ўзлаштира олади.

— Болагимдан сочини турмакларга қизиқардим. Шунинг учун соч ўришнинг ўнга яқин усулини мустақил ўрганганман, — дейди Узумгул биз билан суҳбатда. — Оилада тўрт қиз улғайганмиз. Опа-сингилларимнинг, дугоналаримнинг сочларини доим чиройли ўриб ёки турмакларга қўярдим. Агар мактабимизда бирор байрам ёки тадбир бўлса, маҳалладаги ҳамма қизлар соч турмакларига келарди. Шундай қилиб, кичкинагимдан «сартарош» деган ном олганман.

Вақт ўтиб, турмушга чиқдим, фарзандли бўлдим. Лекин шундай бўлса-да, қалбимдаги сартарошликка бўлган қизиқиш сўнмади. Аксинча, янги маҳаллага кўчиб келганимдан кейин бу ҳунарни мукамал ўрганиш истаги пайдо бўлди. Ахир айтишади-ку, илм олишнинг,

касб-ҳунар ўрганишнинг эрта-кечи бўлмайди, деб. Бу истагимни турмуш ўртоғим қўллаб-қувватлади ва тажрибали сартарошга шогирд тушдим. Бир ой сартарошлик сир-асрорларини қўнт билан ўргандим.

Сартарошни амалиёт сайқаллайди, дейишади. Дарҳақиқат, мен ҳам амалиёт давомида янги соч турмакларини яратишга эришдим. Сочга ишлов беришнинг замонавий усуллари ўзлаштирдим. «Ўқишни тугатсам ўзим мустақил гўзаллик салони очаман», деб режа қилиб юрардим. Бир куни бу ҳақда турмуш ўртоғимга айтдим. У киши «яхши ўйлабсан. Ёрдам берман. Хоҳласанг, яшаб турган уйимизнинг икки хонасини гўзаллик салони учун ажратишимиз мумкин. Болалар ҳам ёнингда бўлади», деб қолди. Бу фикр айтишга қўл берди. Шундан қилиб, давлат рўйхатидан ўтиб, яқка тартибдаги тадбиркорлик фаолиятини йўлга қўйдим, банкдан олти миллион сўм кредит

олдим. Хоналарни гўзаллик салонида мослаштирдик, жиҳозладик. Айтиш керакки, гўзаллик салонида икки нафар сартарош-стилист, тирноққа ишлов берувчи мутахассис ва косметолог аҳолига хизмат кўрсатяпти.

Барчаси тажрибали, ўз касбининг устаси. Ишини ҳеч қачон қўл учида қилмайди. Шунинг учун бўлса керак мижозларимиз кун сайин ортапти.

Орзум амалга ошганидан қувонаман. Ватанимиз равнақида оз бўлса-да ҳиссамни қўшаётганимдан кўнглим тоғ қадар юксалади...

— Яшнобод туманидаги Банд бўлмаган аҳолига хизмат кўрсатувчи мономарказнинг тирноққа ишлов бериш курсида ўқиганман, — дейди Шоҳиста Шодмонхўжаева. — Иш бошлаганимизга кўп вақт бўлмаган бўлса-да бу ерда ишлаётганлар билан худди кўп йиллардан буён бирга ишлаётган кадрдонлардек яқин бўлиб, самимий муҳитда меҳнат қиляпмиз. Бизни бирлаштирган, доим ёрдами-ни аямайдиган Узумгулдан

миннатдормиз. Энг муҳими, меҳнат қиляпмиз, жамиятга нафимиз тегапти.

— Келажакда гўзаллик салонини кенгайтиришни режалаштиряпман, — дейди Узумгул Примбетова. — Шу орқали ҳарбий шаҳарчамиздаги кўплаб хотин-қизларни иш билан таъминлаш ниятидаман. Шогирдлар етиштирмакчиман. Чунки аёллар сартарошига ҳар доим талаб катта. Агар аёлларимиз бўш вақтларини фойдали ишга сарфлашса, бу жамиятимиз учун ҳам фойдали.

Хайрли ишнинг йўли очик, деб бежиз айтишмайди. Зеро, ўзгаларга яхшилик соғинадиганларнинг ҳаёт йўллари ҳаммаша эзгулик нури ила чароғон бўлади. Аслида бир инсонга ҳунар ўргатиш ҳам савоб амалдир. Истагимиз, яхшиликни умрининг мазмуни деб билган, эзгу ишга бош қўшаётган аёлларимиз сафи кенгайверсин.

Подполковник Гулнора ҲОЖИМУРОВА

TARBIYA

АЁЛ ИБРАТИ

Бу воқеага анча бўлди. Гўзаллик салонида навбат кутиб ўтирган икки жувоннинг ёш қизчалари олдида қайнонасини ғийбат қилиб ўтирганларига гувоҳ бўлдим.

— Тунов куни мактабдаги «Алифбе» байрами учун қизимни шу ерга олиб кириб, сочини турмакларига кетдим. Аммо уйга борганимда қайнонам билан бўлди жанжал, бўлди қиёмат.

— Нимага?

— У киши хоҳлаганидай келин эмасмишман. Топган гапи-чи?! «Неварамнинг тарбиясини бузасиз» дейди. Аслида зикналиги тутиб, анча мунча пулни ишлатганимга ғаш келди. «Модага қараб, кийинишимга қарши туриб қилган жанжалларингиз камми, энди набирангиз учун ҳам уришасизми?» деб бобиллаб бердим.

— Қўявер, қайнона зотининг бари шу. Менинг қайнонам ҳам шундай. Аслида учта болам билан ажратиб юборолмайди-ку. Қолаверса, сарф қилаётган пулим-

ни қайнонамдан олаётганим йўқ. Ўзим топаётганим учун эрим индаёлмайди...

Етти ёшида сочини турмакларига учун салонга келган қизча эса жимгина суҳбатни эшитиб ўтирарди. Унинг назарида бувиси жуда зикна, жанжалкаш. Онаси эса унинг чиройли бўлишини хоҳлайдиган яхши аёл. Афсуски, бола шу зайдда «қайнона, албатта ёмон» деган фикр билан улғайиб боради.

Ҳаёт мураккаб. Ёш оналаримиз баъзан ҳақ, баъзан ноҳақ жанжалларга дуч келади. «Ўзимни ҳимоя қиляпман», деган оқлов хулоса билан меъёридан ошириб бақаришга, гап талашаётган киши ўзидан катталигини ўйламай сенсираб, қўлини бизга қилиб, уришишга бораётганлари ҳам йўқ эмас. Эҳтимол, ўша жувонлар эрта-индин қизи улғайиб, энди онасининг ўзига бўйсунмай қўйганида «менга гап қайтарма», деб қизидан хафа

бўлар. Гап қайтармаслик ҳақида тарбия берар. Яхши қиз қанақа бўлиши ҳақида, одоб, ҳаё, ибо ҳақида ўғит берар. Аммо аёл қизи аллақачон тарбияни онасининг кечаги кунидан, феъл атворидан олиб бўлганини билармикин?!

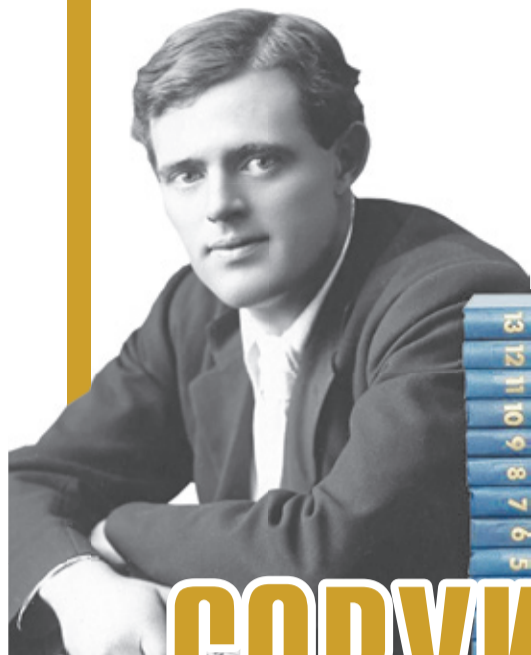
Агар ўша оналар китоб ўқишни сўйса, ўқиганларидан хулоса чиқариб, ўз ҳаётига, феълу фазилатига бир разм солса, яхши ёмонни осон фарқларди. Ўзбекона қадриятларимизни ҳурмат қилиб, ўзи ҳам ҳурматга лойиқ бўлиб борарди.

Орамингда қизини ўз ибрати билан тарбиялаб, уларнинг бахтини яқинлаштириб бераётган, болаларим етим бўлмасин, деб баъзан ноқобил, баъзан бевафо турмуш ўртоғининг жабрига сабр қиладиган оналар, аёллар ҳам йўқ эмас. Қишлоғимизда яшайдиган шундай аёлни биланман. Унинг ўз турмушидан ўксиниб, кимгадир шико-

ят қилганини, кимнидир қарғаб, норози бўлганини ҳеч ким кўрмаган. Болалари олдида ҳар турли гапларни гапирмайди. Ота обрўсини сақлашга интилиб яшайди. Келин бўлиб тушган ҳовлисига меҳр қўяди ва ўз келинлик бурчларини унутмайди.

Ҳаётда ҳеч нарса ажрсиз эмас, қайнонаси доим келинининг сабр-бардошига қойил қолиб, ноқобил ўғлига инсоф тилаб дуо қилаверди. Қувонарлиси, бувижонларидан дуо, она-сидан ибрат олиб улғайган қизлари тарбияли, сабрли, одобли бўлиб улғайишди. Ҳаммаси бахт топиб кетди. Демак, фарзандининг бахту иқболи она ибратига тааллуқли экан, буни ёш пайтимизданок ўйлаганимиз яхши. Халқимизнинг «қуш уясида кўрганини қилади», деган мақоли бежиз эмас.

Замира РЎЗИЕВА, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси

«Қаердаки китоб бор экан, одам ўзи билан ўзи узлатда, ўз кўлами доирасида қолиб кетмайди, ўтмиш ва бугунги куннинг барча оламшумул ютуқларига, бутун инсониятнинг фикр ва туйғуларига ошно бўлади».

тортган азоблари ўлим деб аталмиш неъматни бошлаб келди. Ҳаёт ўлимга тухмат қилди. Қандай бедодлик!»

Ўлим ҳеч нарса эмас экан. Наҳотки шундай бўлса?! Ахир ҳаммамизда ҳам ўлим олди, ўлим ҳақида кўрқувларимиз бор-ку?! Балки, бу саволларга «Интиҳо»дан жавоб топарсиз. Энг гўзал асарлар севги, муҳаббат ҳақидаги асарлардир. Инсон ҳар қандай ёшда севги қиссалари битилган китобларни ўқигиси келади, менимча. Жек Лондон асарларида ана шу гўзаллик ҳам бисёр.

«Тун фарзанди»ни ўқишдан аввал бирорта ҳинду қахрамон бўлса керак, деб тахмин қилган эдим. Аксин-

Билардим, у ёнимда, кулбамиз атрофида, аммо нон пиширишим, супуриб-сидиришим, ҳар хил юмушларни бажаришим керак эди. Гоҳида ўлгудек эркинликни истардим, айниқса, баҳорда, кушлар навоси ақлдан оздираёзганда. Яйловларда оёқларим шабнамдан иви-магунча югургим, ўрмонга кириб, узоқ-узоқларга кетгим, довонга чиқиб, у ердан олисларга тикилгим келарди. Дараларда, кўллар бўйида сангишни, қундузлар, олачипор гулмоҳилар билан дўстлашишни, олмахонлар, товушқонлар, турли жониворлар орқасидан писиб бориб, уларни кузатишни, сир-асрорларидан воқиф бўлишни хоҳлардим».

Бу туйғулар сизга ҳам танишми? Бошдан кечирганмисиз? Назаримда бу туйғулар ҳеч кимга бегона эмас, шунчаки, табиатимизга кўра, бировда жуда кучли, бировларда ожизроқ ҳолда намоён бўлади. Баъзи инсонлар ўз-ўзларидан қониқмайдилар. Қилаётган ишлари, кундалик юмушлари, ҳаёт тарзларидан кўнгиллари тўлмайди. Эътибор берган бўлсангиз, ҳамма табиат қўйнига ошиқади. Қачонлардир инсон билан уйғунликда бўлган табиат соғинчи бизни шу тариқа чорласа керак.

Ёш бир аёл қандай қилиб «қозон-товоғу фабрика ва арзон-гаров ресторо-лар»ни ташлаб идеал ҳаёт орзуси ортидан кета олди?!

Ўқиймиз: «Ҳаммаси шунчалар маънисиз эдики! – дерди Люси. – Кимга керак бунақа ҳаёт? Мен нима учун дунёга келдим? Наҳот яшашнинг маънисини ишлаш, ишлаш ва яна ишлаш бўлса? Ётганингда ҳам чарчаган бўлсанг, уйғонганингда ҳам чарчоқни ҳис қилсанг, кунлар икки томчи сувдек ўхшаса, бундан нима наф?»

«Ўша қиз» Люсининг ҳаётида китоблар ҳам бор эди. Айнан китоблар орзуларини озиқлантирди. Донишманд адиб Торонинг китобидан парча келтирилган газетанинг йиртиқ парчаси эса унинг ҳаётида кескин бурилиш учун етарли бўлди.

Ҳа, азиз ўқувчи, шундай китоблар мавжуд, дунёнинг остин-устун қилиб юборадиган, қарашларингизни ўзгартирадиган китоблар бор. Каминангиз ҳаётида ҳам ўчмас из қолдирган, ўзига танқидий қарашга мажбур қилган асарлар бўлгани анча илгари тарғибот саҳифамизда келтириб ўтилган эди.

Жек Лондон асарларини ўқинг, уларда инсон қадами етмаган шимол ўрмонлари, дарёлари таровати бор, ёввойи гўзаллик бор!

Ҳузурли мутолаалар тилаги билан,

Инобат ИБРОҲИМОВА,
 «Vatanparvar»

СОВУҚ ШИМОЛ ЎРМОНЛАРИ ТАРОВАТИ

Асл исми шарифи Жон Гриффит бўлган Америка адиби Жек Лондоннинг (1876–1916) ҳаёти ҳам қахрамонларининг ҳаётига ўхшаб кетади. Калифорниялик камбағал фермер оиласида туғилган Жек машаққатларда тобланди.

Кўчада газеталар сотганида ўн ёшли болакай эди. Фабрикада ишчи, матрос, электростанцияда ўт ёқувчилик қилган. 20 ёшида ижод билан астойдил шуғулланишга киришади.

1899 йили Америка журналларида Шимол ҳаётдан олиб ёзилган ҳикоялари чиқа бошлади. «Шимол ҳикоялари» тўплами ёзувчига оламшумул шуҳрат олиб келди.

Америка ёзувчиси... йўқ, у аллақачон дунё ёзувчисига айланган. Ҳеч кимникига ўхшамас бетакрор ижоди билан китобсеварлар қалбини забт этди. Унинг асарлари асосида қизиқарли фильмлар ишланган. Жек Лондон ижодининг мухлиси сифатида менга асарларидаги озод руҳ жуда-жуда ёқади, ақлимни ўғирлайди, узоқ йилларга толдиради.

Имкон бўлганида эди, ҳар бир ҳикояси, роман ва қиссалари ҳақида тўхталар эдик. Адиб қахрамонларининг ўхшаши йўқ. Асарларининг катта қисми ўзбек адабий тилига чевирилган. Яна шуни мамнуният билан айта оламизки, бугунги ёшлар Жек Лондон асарларини аслиятда ҳам ўқий оладилар! Уларнинг биз катталардан устунлиги ҳам шундадир.

Ёзувчи шимол табиатини, одамларни уста расмом каби сўзларда чизган. Қайси ҳикоя ҳақида гапиришни билмаяпман, рост. Бири биридан қизиқарли. Бир неча йил аввал Кнут Хамсуннинг «Очлик» романини ўқий бошлаган эдим. Охиригача ўқишга бардошим етмаган...

Жек Лондон асарларида ҳам очлик бор... шунчаки очлик эмас «изғириннинг дўзахий азоблари» ҳамроҳлигидаги очлик!

«Интиҳо» ҳикоясидан **ўқиймиз:** «Изғириннинг дўзахий азобларига дош бериб, ўн кун сабот-ла йўлдан кўзини узмади. Бироқ барчаси зое кетди. Фақатгина бир ҳинду ўтиб кетди, холос. Энди эса, кечаси, пойлаш зарур бўлмаган паллада одамлар,

итлар, каналар ғизиллаб ўтишмоқда ва улар жануб томон, денгиз, серқуёш ўлкалар, тамаддун ўчоғи томон йўл олишган эди.

Пистирмада кўзлари тўрт бўлиб кутганча каналар борасида шундай хаёлларга борарди. Каналарда ҳаёт деб аталмиш неъмат бор эди, унга аталган неъмат. Унинг вужудидаги ҳаёт сўниб бораётди. Гоҳида чодирга ташриф буюрган ўлим аскарларини қувиб солмоқда. Чалақурсоқликдан мажолсизланиб борар, сафарни давом эттиролмади. Кўпдан бери кутаётган каналарда унинг тириклик шамига аланга бериши мумкин бўлган егулик бор эди. Каналарда яна муллажиринг ҳам бор эдики, улар денгиз, қуёш, тараққиётни ваъда қиларди. Денгиз, қуёш, тараққиёт – буларнинг барчаси тирикликнинг манбаи».

Бу парча шунчаки эътиборингизни тортиш учун келтирилди. Адиб асарларини ўқиганда ҳаёт қийматини теранроқ англайсиз. Сиз қиймат бериб юрган, қадрли санаганингиз кўп нарсалар кун келиб, ҳеч нарсага арзимаслигини тушуниб қоласиз.

Яна шу ҳикоядан **ўқиймиз:** «Қорда узала тушиб ётган Моргансон ортиқ ҳеч нарсадан кўрқмасди. У ўзининг ўлик танасини қай йўсинда топиб олишларини тасаввур қилди. Хўрлиги келиб, кўзидан ёш оқди. Лекин ваҳима уни тарк этганди. Жанг тугади. Кўзини очмоқчи бўлди. Аммо музлаб қолган киприклари ни бир-биридан ажратолмади. Қайтиб кўзини очишга уринмади. Энди барибир эмасми?! Жон таслим қилиш бунчалик енгил кечади, деб ўйламаган экан. Азоб-укубатларга тўла шунча умрини кураш ва қийноқда ўтказганига ўздан аччиқланди. Ўлимни рўқач қилиб, уни лақиллатишибди. Ўлим ҳеч нарса эмас экан. Барча

Олтин изловчи эркаклар даврасида айтилган гўзал, мардона севги ҳикояси... «Ҳаммаси ўша қизни деб...»

Ўқиймиз: «– Аммо мен ёш эдим... қачонлардир. Ҳа, ўн икки йил аввал сочларим сийрак эмас, қуюқ, ўзим эса бақувват, келишган, хипча эдим. Энг узун кун ҳам мен учун ғоят қисқа туюларди... Энди эса аҳволимга қаранглар, – деди аламноқ Трифден. – Олтин васвасаси мени не кўйларга солди. Чўнтагимда неча миллионлар борлиги ёлғиз яратганга аён, қалбим эса бўм-бўш, томирларимда бир томчи-да қайноқ қон оқмайди. Энди мен нақ медузаман – бир тоғора совуқ илвираган хамир... Э-воҳ!»

У вақтлар аёллар мендан кўз узишмасди. Ҳозиргача оила қурмаганим ғалати кўринади... Ҳаммаси ўша қизни деб... Мен уни оқ танлилар истиқомат қилдиган жами масканлардан минг мил – балки унданда узоқроқдир – олисларда учратдим».

Донолар ҳар бир инсон бир китоб, дейишади. Китоб севги бўлмаса, дунёга келармиди?! Агар ҳар бир инсон бир китоб экан, табиийки, унинг исёнлари, иқдорлари, хулосалари ҳам бор.

Томирида қайноқ қонлар оқмай қўйган, бойлик ортидан қувиб унга етган, ёши ўтиб қолган бир вақтда нимани бой берганини англаб қолган бир эркак ҳикояси... Сизнинг ҳам шундай ҳикоянгиз борми? Ёзилмаган, кўнглингизни туб-тубига кўмиб қўйганингиз бир ҳикоя? Йўқми? Мумкин эмас! Назаримда ҳар бир инсонда бор, бу каби ҳикоялар. Фақат кимдандир бахтли яқун топган, кимдир асролмаган, яна кимдир борлигини сезмаган ҳам...

Ким эди, «ўша қиз»?

Ўқиймиз: «Мен оламнинг гўзаллигини пайқамасдим, – сўз бошлади Люси. – Бунга вақтим йўқ эди.

Жамоат транспортлари орасида энг қулайи, шубҳасиз – метро! Ёзнинг саратонида салқин, қишнинг қаҳратонида иссиқ. Асосийси, манзилга ўз вақтида етиб олиш учун арзон ва қулай транспорт воситаси. Агар бир неча йил илгари метро ҳақида ёзганимда, шунча қулайликлари орасига автобусдан фарқли ўлароқ, тирбандлик йўқ, деган жумлани ҳам қўшган бўлардим. Тирбандлик бўлгандан кейин бир нуқтага кўзингни тиккан кўйи ўқилган ёзувни минг бора ўқисанг ҳам худди янги бирор нарса чиқиб қоладигандек, яна тикилавераркансан.

КЕЙИНГИ БЕКАТ

ҚЎШТИРНОҚҚА ОЛИНГАН СЎЗЛАР

Янги олиб келинган метро вагонлари имкониятлари орасида катта ва кичик мониторлар тирбандликдан чалғиш учун яхши эрмак. У орқали юртимизнинг турли гўшалари маданиятидан лавҳалар берилиши билан бир қаторда, бекатлар кетма-кетлигини кузатиб бориш имкони яратилган. Бекатлар номи иккита тилда ёзилган. Эътиборимни ҳар сафар «Миллий боғ» ва унинг рус тилидаги (агар шундай дейиш жоиз бўлса) «Миллий бог» жумлаларининг ғализлиги чалғитаверади. Юртдошларимизнинг аксари рус тилида сўзлашишни (қисман бўлса-да) билади. Ҳеч бўлмаганда, тушунади. Келинг, «Миллий бог» сўзидаги «бог»ни таржима қилишга уриниб кўрамиз. Луғат китоблари ва интернет тармоғи орқали берилган сўровимизга кўра, «бог»нинг ўзбек тилидаги таржимаси «худо» экани келиб чиқди. Агар луғатлар бизни алдаётган бўлса, метро бекатининг номи бутунлай ўзгариб кетаётганга ўхшашаптими?! Агар пойтахтимиз метросидан фойдаланган хорижликлар ушбу номнинг таржима вариантини ўқиганда, нима деб тушунган экан?!

«Жой номлари таржима қилинмайди, қўштирноққа олинади» дейишга шайланган. Узоққа бормаймиз ва кейинги бекат номини монитор орқали ўқиймиз. Навбатдаги бекат «Халқлар дўстлиги» деб ёзилган ва давомида «Следующая станция «Дружба народов» дея таржима қилинган! Ёнма-ён бўлган бу

«АДИБЛАР ХИЁБОНИ»

икки бекатнинг таржимасидаги фарқни сездингизми? Мени ҳам шу ҳолат таажжублантириб келмоқда. Демак, бошқа тилга ўгирса бўлар экан-ку! Ёки умуман таржима қилмаслик керак-ка ўхшайди.

Таржима санъати жуда оғир бўлган йўналишлардан бири сифатида мутахассислар томонидан эътироф этилади. Шунинг учун ҳам кўпчилик адиблар бу йўналишга яқин йўламаган бўлса, не ажаб? Талабалик йилларимизда бир курсдошимиз Ўткир Ҳошимовнинг «Икки эшик ораси» асарини инглиз тилига таржима қилишга чоғланган эди. Ўша асардаги «итдан тарқаган, қурбонликка ярамайди» деган жумланинг асл моҳиятини инглизларга тушунарли ибораларда ифодалаш учун 6 ойдан ортиқ изланишлар олиб борган. Ҳатто адибнинг ўзига ҳам мурожаат этган пайти сўзга жуда талабчан бўлган

Ўткир Ҳошимов курсдошимдаги иштиёқни ўлдирмаслик учун уни журналга ишга олганди. Вақтлар ўтиб, таржима санъатининг тоши оғирлигини тушунган «таржимон» хорижий тилни билиш билан асар таржима қилиш ўртасидаги тафовутни англаган ҳолда бошлаган барча ишларидан воз кечган эди.

«МИЛЛИЙ БОГ»ДАН «MAGIC CITY»ГА

Пойтахтда бўлаётган ўзгаришлар ва янгиланишлар қувонарли, албатта. Айниқса, Тошкентда яшаб туриб, биз билмай қолаётган ўзгаришларни чекка қишлоқда яшаётган инсонларнинг билиши аҳборот асрида яшаётганимиздан далолат. Вилоятларда яшаётган танишлар орқали қўнғироқ бўлиб, «Magic city»га қандай борса бўлади, деган саволга тўғриси айтганда, жавоб беришга қийналиб

қолган пайтларим бўлган. Чунки ўзим ҳам бирор маротаба бориб кўрмаган эдим. Яқин-яқиндан бошлаб, «Magic city»нинг манзилига «Миллий боғ» метро бекатидан чиқиб бориш мумкинлигини билиб олдим. Ҳозирги кунда сўраб турган танишларга манзилни бемалол айта оляпман. Аммо яна ўйларим чалкашиб кетади – «Миллий боғ»дан «Magic city»га?!

10 ТА БЕКАТ – 10 НАФАР ДАҲО

Бугунги кунда Тошкент метросининг 10 та бекати 10 нафар улуғ инсоннинг номи билан аталар экан. Ҳар бири инсоният тақдирига дахлдор бўлган ўлмас асарлар ва ўчмас из қолдириб кетди. Уларнинг шарафига қўйилган бекатлардан ўтаркансиз, беихтиёр ўша инсоннинг номи айтилганда ҳаёти ва ижоди кўз олдингизда гавдаланади. Бундай эҳтиром орқали ўша адибнинг номи барҳаётлиги таъминланади. Қолаверса, ўсиб келаётган ёш авлод онгига буюк аждодлар қолдириб кетган маънавий мерос сингдирилади.

ТАКЛИФ

Қилинган ва қилинаётган ишларни танқид қилиш осон. Аммо унинг муқобил вариантини беролмасангиз, бундай танқид ҳавода муаллақ қолиб кетаверади. Юқорида луғатларга мурожаат қилганимиз «Миллий бог»ни «Миллий боғ» бекатига тўғри ту-

шира олганим, балки ўзимнинг айбимдир. Бундан бир неча йиллар олдин айтиб бекатнинг номи «Ёшлик» эди. Ундан илгарироқ ҳам бошқа ном билан аталганини улуғлар айтиб юришади. Модомики, бир неча маротаба ўзгаришларга юз тутган ушбу бекатни яна бир бора ўзгартириш керак, деган фикрдаман. Албатта, бу шахсий фикрим. Аммо айтиб мана шу бекатнинг чиқиш жойида муҳташам «Адиблар хиёбони» ташкил этилган. Унда йигирмадан ортиқ яқин ва узоқ ўтмишда яшаб ижод қилган аждодларимиз ҳайкаллари композиция тарзида бир гўшага жам бўлди. Асли уларнинг ҳар бири номини биттадан бекатга қўйишга лойиқ фидойилар. Келажакда шундай ҳам бўлар, аммо айтиб бекатнинг номи айрилганда, улар бамисоли бир оила бўлиб жамланган жойни бемалол «Адиблар хиёбони» метро бекати деб аталса, мақсадга мувофиқ бўларди. Хиёбонда ҳайкали қад ростлаган адибларнинг сана билан боғлиқ кунларида учрашувлар, очик дарслар ва шеърят кечалари ўтказилмоқда.

Хоҳлардимки, яқин келажакда ўша таниш овоз орқали «Эҳтиёт бўлинг, эшиклар ёпилади. Кейинги бекат «Адиблар хиёбони» деган сўзлар жаранглаб турса.

Шерзод ШАРИПОВ,
«Vatanparvar»

SHOHSUPA

(xabarlar)

DZYUDO

Jahon va "Parij – 2024" yozgi Olimpiya o'yinlari reytingi uchun yirik ochkolar o'ynaladigan "Katta dubulg'a" turkumiga kiruvchi navbatdagi xalqaro turnir 24–26-mart kunlari Gruziyaning Tbilisi shahrida bo'lib o'tadi. Unda Mudofaa vazirligi Oliy sport natijalarini rivojlantirish markazi (MVSM) vakillari ham qatnashadi. Misrning Iskandariya shahrida esa paradzyudo bo'yicha 30 dan ortiq davlat vakillari ishtirokida Gran-pri turniri o'tkazildi. Shiddatli bahslar yakunida O'zbekiston terma jamoasi 2 ta oltin, 2 ta kumush va 2 ta bronza, jami 6 ta medalni qo'lga kiritib, umumjamoa hisobida 4-o'rinni egalladi.

PROFESSIONAL BOKS

Hamyurtimiz Otabek Xolmatov yaqinda professional boksning WBA yo'nalishida britaniyalik Tomas Patrik-Uordga qarshi jang o'tkazib, g'alaba qozongandi. U professional boksning WBA yo'nalishi yarim yengil vaznida chempionlikka da'vogar sifatida rasman tan olindi. Bu haqda Butunjahon boks assotsiatsiyasi (WBA) xabar berdi. Professional boksda 11 ta jang o'tkazib, barchasida g'alabaga erishgan sirdaryolik Otabek Xolmatov ayni paytda WBA yo'nalishida chempionlikka da'vogar sifatida e'tirof etilgan bo'lsa, IBF reytingida kuchli yettilikda qayd etilgan.

VOLEYBOL

Tailanddagi Osiyo voleybol konfederatsiyasi shtab kvartirasida turli yosh toifalari o'rtasida 2023-yil mobaynida o'tkaziladigan qit'a chempionatlari manzillarini aniqlash va jamoalarni guruhlardagi joylashuvini belgilash yuzasidan qur'a tashlash marosimi o'tkazildi. Unga ko'ra, 16 yoshgacha bo'lgan o'g'il bolalar o'rtasidagi 1-Osiyo chempionati joriy yil 20–30-iyul kunlari yurtimizda bo'lib o'tishi va sportchilarimiz "A" guruhida Qozog'iston va Gonkong jamoalariga qarshi bahs olib borishi oydinlashdi. Mazkur chempionatda qit'aning 15 davlat terma jamoalari 4 guruhga taqsimlangan holda chempionlik uchun kurash olib boradi.

OT SPORTI

"Allyur" majmuasi ot yo'rttirish bo'yicha Toshkent shahar ochiq chempionatiga mezbonlik qildi. Unda Belarustan tashrif buyurgan sportchilar ham qatnashdi. Qiziqarli bahslar yakunida Narine Tolipova ("Xellou Sensey", laqabli otda), Yvelina Kondrina ("Salvador"), Inna Tokmakova ("Galateya"), Anastasiya Kresik (Belarus, "Sif Xeylfild"), Alina Shevsova ("Rebekka"), Irina Menshikova ("Alon"), Inna Tokmakova ("Maksimus") kabi sportchilar o'z yo'nalishlarida g'oliblikka erishdi.

ARALASH JANG SAN'ATI

Joriy yil 17–26-noyabr kunlari Tailandning Bangkok va Chonburi shaharlarida o'tadigan yopiq inshootlardagi Osiyo o'yinlari (AIMAG) dasturiga aralash jang san'ati (MMA) sport turi ham kiritildi. Bu ma'lumot Osiyo Olimpiya kengashi (OSA) tomonidan o'yinlarni tashkil etish qo'mitasi yig'ilishida tasdiqlandi.

Hamyurtimiz Oksana Chusovitina Boku shahrida o'tgan sport gimnastikasi bo'yicha Jahon kubogining uchinchi bosqich bahslari yakunida ham shohsupaga ko'tarildi – musobaqaning tayanib sakrash dasturida kumush medalni qo'lga kiritdi. 47 yoshida ham sportchimizning jahon gimnastikasida olamshumul natija qayd etayotgani Yevropa ommaviy axborot vositalarida mutaxassislar tomonidan jasorat timsoli sifatida bot-bot e'tirof etildi.

O'ZBEK VA JAHON GIMNASTIKASI AFSONASI

Sport gimnastikasi bo'yicha O'zbekiston terma jamoasi a'zosi Oksana Chusovitina Jahon kubogining birinchi va ikkinchi bosqich bahslarida ham sovrindorlar safidan joy olgandi. Ayniqsa, mart oyining boshida Doxa shahrida o'tgan Jahon kubogining ikkinchi bosqich tayanib sakrash dasturida hamyurtimiz 12.916 ball to'plab, ketma-ket ikkinchi bosqichda bronza medalga sazovor bo'lgach, ushbu voqelik yevropalik jurnalistlar e'tiborini tortdi. Chunki oltin va kumush medal sohiblari – fransiyalik Kolin Deval (13.800) hamda daniyalik Kamile Resmussen (13.333) to'plagan ballar Oksananikidan katta farq qilmasdi. Shu bois jurnalistlar Chusovitining qanday qilib 47 yoshida ham sport gimnastikasida olamshumul natija qayd etayotganini mutaxassislar bilan birga jiddiy talqin qilishga kirishishdi va buni o'ziga xos jasorat timsoli sifatida baholashdi.

Oradan ko'p fursat o'tmay, Chusovitina Boku shahrida bo'lib o'tgan Jahon kubogining uchinchi bosqichida ham katta mahorat namoyish etib, dunyo sport muxlislarini yanada hayratga soldi. 47 yoshli Chusovitina 48 davlatning 170 dan ziyod sportchisi qatnashgan musobaqaning tayanib sakrash dasturida kumush medalni qo'lga kiritdi. Ikki urinish natijasiga ko'ra, Oksananing chiqishi hakamlar tomonidan 13.433 ball bilan baholandi. U faqatgina Fransiyalik Kolin Devaldan kamroq (13.683) ball to'pladi. Shu tariqa, hamyurtimiz qatorasiga uchinchi bor Jahon kubogida shohsupaga ko'tarildi. O'z o'rnida yana shuni alohida ta'kidlash joiz, Oksana Chusovitina Jahon Kubogida g'oliblikka erishgan eng yoshi katta gimnastikachi sifatida (2021-yil, Doxa) dunyo sport tarixidan joy olgan.

O'zbek va jahon gimnastikasi afsonasi Oksana CHUSOVITINA. 1975-yil 19-iyunda Buxoroda tug'ilgan. 8 yoshidan Svetlana Kuznetsova murabbiyligida sport gimnastikasi bilan shug'ullanib boshlagan. 1989-yildan buyon professional sportchi maqomida xalqaro musobaqalarda qatnashib keladi va 200 ga yaqin medalni qo'lga kiritgan. Faoliyati 30 yildan oshgan bo'lishiga qaramay, hali ham o'zidan uch baravar yosh sportchilar bilan bema'lol raqobatlashib kelmoqda.

Eng katta yutuqlari:

Olimpiada o'yinlari g'olibi ("Barselona – 1992") va kumush medal sovrindori ("Pekin – 2008");

3 karra jahon chempioni, 4 marta kumush va 4 marta bronza medal sohibi;

2 marta Osiyo o'yinlarida g'olib chiqib, 6 marta sovrindorlar qatoridan joy olgan;

Yevropa chempioni hamda 3 karra kumush medal sovrindori.

Chusovitining afsonaviyligi:

sport gimnastikasi tarixida birinchi bo'lib beshta element yulduzimiz tomonidan amalga oshirilgan va endilikda uning nomi bilan ataladi;

ayni kunda faoliyatini davom ettirayotganlar orasida Xalqaro sport gimnastikasi zaliga nomi kiritilgan dunyodagi yagona gimnastikachi;

xalqaro gimnastika federatsiyasining 2022-yil 10-maydagi rasmiy xabariga ko'ra, Oksana

Chusovitina 2024-yil Parijda bo'lib o'tadigan yozgi Olimpiada o'yinlarida ishtirok etishini ma'lum qildi. Agar Chusovitina ushbu maqsadini amalga oshirsa, Olimpiada o'yinlarida qatnashgan "eng yoshi katta gimnastikachi" sifatida yana bir marta Ginnesning rekordlar kitobidan joy oladi.

Kanadalik Ian Millar Olimpiada o'yinlari tarixida eng ko'p – 10 marta qatnashgan dunyodagi yagona sportchi. Xubert Raudashl (Avstriya), Afanasiy Kuzmin (SSSR-Latviya) va Nino Salukvadze (SSSR-MDH-Gruziya) hisobida bunday natija 9 tadan. 2024-yil ularning safi yana bittaga ko'payadi. U o'zbekistonlik Oksana Chusovitina bo'ladi.

НОВЫЕ ВОЕННЫЕ РАЗРАБОТКИ

1. Специалистами турецкой оборонной компании FNSS создан модернизированный бронетранспортер «Парс-4», предназначенный для войск специального назначения. Новые машины, имеющие колесную формулу 6 x 6, оснащены усиленной противоминной защитой, современными системами вооружения и связи, а также системами дистанционного управления оружием. Кроме того, для защиты от самодельных взрывных устройств с дистанционным управлением на борту установлен комплекс радиоэлектронного подавления радиосигналов. Новые БТРы впервые оснащены отечественными двигателями мощностью 450 лошадиных сил, выпускаемыми турецкой компанией «Тюмосан» (максимальная скорость движения по шоссе 100 км/ч). Особенностью новой машины является то, что на ней смонтировано два дистанционно управляемых модуля вооружения (на первом, в передней части корпуса установлен 12,7-мм пулемёт).

2. Израильский дистанционно управляемый катер (ДУК) «Сигал» разработан специалистами компании «Элбит системз». Длина катера составляет 12 метров, скорость хода до 32 узлов. Аппарат может нести до 2,5 тонн полезной нагрузки (ПН), а его автономность плавания достигает 4 суток. Дальность действия радиолинии управления до 100 км при условии прямой видимости, при этом один оператор может одновременно управлять двумя катерами. Модульная система ПН позволяет применять данный катер для ведения противолодочной и противоминной борьбы, а также для решения задач разведки, наблюдения, радиоэлектронной борьбы, гидрографии, патрулирования военно-морских баз, портов и т.д. вооружение – 12,7-мм дистанционно управляемый пулемет.

3. Первый самостоятельно построенный Индией легкий авианосец «Викрант» введен в состав национальных Военно-морских сил. По информации индийских СМИ, авианосец длиной 262 метра и шириной около 62 метров, имеет водоизмещение 40 000 тонн и сможет нести до 30 летательных аппаратов, в том числе 20 истребителей и 10 вертолетов. Это самый большой корабль, который когда-либо строился в Индии. Ожидается, что в ближайшие месяцы он выйдет в море на ходовые испытания. Корабль получил такое название в честь первого авианосца Индии «Викрант», который строился в Великобритании для Королев-

ских ВМС под названием «Геркулес», а затем был продан Индии. В 1990-годы этот корабль окончательно устарел и в 1997 году был выведен из состава военного флота.

4. По сообщениям турецких средств массовой информации, оборонная промышленность страны разработала и приступила к производству противокорабельной ракеты «Аткама» с дальностью стрельбы до 250 километров, которая должна заменить американские ракеты «Гарпун». Новая противокорабельная ракета может облетать горные рельефы, ориентироваться на поверхности воды на высоте 5 метров и наносить удары на глубине 3 метров.

5. В США продолжаются испытания новой высокоточной ракетной системы PrSM (Precision Strike Missile), предназначенный для замены оперативно-тактических ракетных комплексов «Атакмс». Новые управляемые ракеты планируется применять на стандартных мобильных пусковых установках серий M270 и M142. По заявлениям разработчиков, дальность стрельбы PrSM составит от 60 до 499 км. Специалисты обещают в недалеком будущем нарастить этот показатель до 700-800 км. Кроме того, новая ракета имеет свои преимущества перед другими аналогами, в частности она совместима с пусковыми установками состоящих на вооружении реактивных систем залпового огня, из-за чего нет необходимости создавать новые боевые машины. В дальнейшем PrSM планируется оснастить радиолокационной головкой самонаведения для стрельбы по движущимся наземным и надводным целям.

6. Военно-морские силы Японии получили на вооружение новый фрегат типа 30FFM «Кумано». Ожидается, что в общей сложности планируется построить 22 таких корабля. Полное водоизмещение современного фрегата около 5 500 тонн, длина 132, метра, ширина 16,3 метра, скорость свыше 30 узлов экипаж 90 человек. Вооружение: 127-мм артиллерийская установка Mk 45, установка вертикального типа Mk 41, противокорабельные ракеты с дальностью стрельбы до 400 км, 324-мм торпеды, мины и дистанционно управляемые боевые модули с 12,7-мм пулеметами. На борту может базироваться один многоцелевой вертолет, а также различные необитаемые подводные аппараты для противоминной борьбы.

FAROVONLIK OMILI

“O‘zbekiston” nashriyot-matbaa ijodiy uyida “Yangilanayotgan Konstitutsiya – yurtimiz va xalqimizning farovon hayoti uchun mustahkam huquqiy asos bo‘ladi” mavzusida ma‘naviyat soati o‘tkazildi.

Tadbirda Toshkent davlat yuridik universiteti professori, yuridik fanlari doktori Feruza Muhitdinova ishtirok etib, mavzu yuzasidan ma‘ruza qildi hamda ishtirokchilarning savollariga javob berdi.

Ma‘ruzachi o‘z so‘zida yangilanayotgan Konstitutsiya yurtimiz taraqqiyoti, xalqimiz farovonligi rivojiga xizmat qilishi, eng avvalo, “Inson qadri uchun” g‘oyasining ustuvor yo‘nalish sifatida belgilanishini qayd etdi.

Hujjatda “davlat – jamiyat – inson” tamoyilini “inson – jamiyat – davlat” deya o‘zgartirish taklif qilinmoqda. Bundan tashqari, “O‘zbekiston – ijtimoiy davlat” deya e‘lon qilinmoqda. Ya‘ni davlatning ijtimoiy majburiyatlariga oid normalari qariyb 3 barobar ortishi kutilmoqda. Konstitutsiyamizga kiritilayotgan o‘zgartirish va qo‘shimchalar, eng avvalo, inson qadri ulug‘lashga xizmat qilishi zarur. Ana shundagina xalqimizni

farovonlik, mamlakatimizni esa barqaror taraqqiyot sari yetaklaydi.

Ishtirokchilar O‘zbekiston Respublikasi konstitutsiyaviy qonuni loyhasining mazmun-mohiyatini chuqur o‘rganish va umumxalq referendumida faol ishtirok etish lozimligi haqida o‘z fikr-mulohazalarini bildirdilar.

Abdullaxodja SULEYMANXODJAYEV

SAYYOR QABUL

IJTIMOYIY HIMOYA YO‘LIDA

Urganch harbiy prokuraturasi tomonidan Gurlan tumani bolalar musiqa maktabi binosida ommaviy sayyor qabul o‘tkazildi.

Unda tumandagi tashkilot va idoralardan tegishli soha mutaxassislari jalb qilinib, harbiy xizmatchilar, Qurolli Kuchlar xizmatchilari, ularning oila a‘zolari hamda harbiy pensionerlar va boshqa fuqarolar ishtirok etdi.

Qabulda ishga joylashish, imtiyozli uy-joyga ega bo‘lish, harbiy guvohnoma olish, kredit, tadbirkorlik faoliyatini yo‘lga qo‘yish va boshqa masalalarda 41 ta murojaat tinglandi.

Oltita murojaat joyida qanoatlantirildi, 19 ta murojaat nazoratga olingan holda vakolati

tashkilotlarga yuborildi, 16 ta murojaatga esa atroflicha tushuntirishlar berildi.

Adliya podpolkovnigi Sardor SOBIROV, Urganch harbiy prokurorining yordamchisi

BELLASHUV

VATAN TAQDIRI MENING QO‘LIMDA

Namangan harbiy prokuraturasi tomonidan mutasaddi idoralar bilan hamkorlikda Namangan va G‘urumsaroy garnizonlarida joylashgan

Qurolli Kuchlar tarkibidagi harbiy qism va muassasalarda xizmat qilayotgan harbiy xizmatchilarning farzandlarining ta‘limga bo‘lgan qiziqishlarini yanada rag‘batlantirish maqsadida matematika, ingliz tili va insholar tanlovi o‘tkazildi.

U ikki bosqichda o‘tkazilib, dastlabki bosqichda harbiy xizmatchilarning 6-sinfidan 11-sinf gacha bo‘lgan 470 nafar farzandi ishtirok etib, final bosqichida “Yosh matematik” va “Ingliz tili bilimdoni” yo‘nalishlari bo‘yicha 100 nafar, “Vatan taqdiri mening qo‘limda” mavzusida insho yozish bo‘yicha 110 nafardan o‘quvchi qatnashdi.

Ko‘tarinki ruhda o‘tkazilgan tanlov natijalari viloyat xalq ta‘limi boshqarmasi ekspertlari tomonidan xolisona baholanib, g‘oliblarga qimmatbaho sovg‘alar topshirildi.

Tadbir doirasida yoshlarda vatanparvarlik ruhini, harbiy xizmatga bo‘lgan ishtiyoq va muhabbatini oshirish maqsadida ular bilan uchrashuv o‘tkazilib, unda Namangan viloyati favqulodda vaziyatlar boshqarmasi boshlig‘i va Namangan harbiy prokurori ishtirok etib, o‘zlarining hayotiy tajriba va ko‘nikmalari bilan o‘rtoqlashdilar.

Qurbondurdi POLVONNAZIROV, Namangan harbiy prokurorining yordamchisi

PROKUROR KUBOGI

SOG‘LOM TURMUSH TARZI

Farg‘ona harbiy prokuraturasi tashabbusi bilan Farg‘ona davlat universiteti harbiy ta‘lim fakultetida tahsil olayotgan talabalar ishtirokida sportning mini futbol turi bo‘yicha “Prokuror kubogi” tashkil etildi.

Murosasiz o‘tgan musobaqada 2-kurs talabalari g‘oliblikni qo‘lga kiritdi.

Taqdirlash marosimida ishtirok etgan Farg‘ona harbiy prokurori Sherzod Saidov “Eng yaxshi darvozabon”, “Eng yaxshi himoyachi”, “Eng yaxshi yarim himoyachi”, “Eng yaxshi to‘purar” nominatsiyalari sovrindorlarini tabriklab, faxriy yorliq va kubok topshirdi.

Adliya podpolkovnigi Oybek SHERMATOV, Farg‘ona harbiy prokurorining o‘rinbosari

TANLOV

BILIMDON YOSHLAR ANIQLANDI

Termiz harbiy prokuraturasi tomonidan “Insonga e‘tibor va sifatli ta‘lim yili”da yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash va ta‘limga bo‘lgan qiziqishlarini yanada rag‘batlantirish maqsadida Kakaydi garnizonida joylashgan harbiy qismlarda xizmat qilayotgan harbiy xizmatchilarning 6-sinfidan yuqori sinflarda tahsil olayotgan farzandlari o‘rtasida matematika va ingliz tili fanlaridan tanlov o‘tkazildi.

Unda 1- va 5-umumta‘lim maktablarining 45 nafar o‘quvchisi ishtirok etib, o‘z bilimlarini sinovdan o‘tkazdi.

Tanlov ikki bosqichda o‘tkazilib, ishtirok etgan o‘quvchi-yoshlar orasidan “Yosh matematik” va “Ingliz tili bilimdoni” yo‘nalishida 1, 2 va 3-o‘rinlar aniqlanib, g‘oliblarga qimmatbaho sovg‘alar taqdim etildi.

Shu bilan birga, yosh avlodni Vatan taqdiriga daxldorlik, ma‘naviy-axloqiy, milliy va umuminsoniy qadriyatlar hamda qonunlarimizga nisbatan yuksak hurmat ruhida tarbiyalash maqsadida Vatan yo‘lida halok bo‘lgan harbiy xizmatchilarga o‘rnatilgan “Xotira maydoni”da ularning qahramonligi haqida ma‘lumotlar berilib, shu yerda “Vatan tayanchi” bolalar va o‘smirlar harbiy-vatanparvarlik harakatining 60 nafar Jarqo‘rg‘on tumani a‘zosiga ko‘krak nishoni va guvohnomalar tantanali ravishda topshirildi.

Harbiy qismda ochiq eshiklar kuni tashkil etilib, yoshlarga harbiy qismda yaratilgan sharoitlar va jangovar qurol-aslahalar ko‘rgazmasi namoyish etildi.

Adliya mayori G‘iyosiddin RAXMONOV, Termiz harbiy prokurorining katta yordamchisi

MARKAZDA NAVRO‘Z AYYOMI

Mudofaa vazirligi sport markazida Navro‘z ayyomiga bag‘ishlangan tadbir bo‘lib o‘tdi. Unda harbiy xizmatchilar, sportchilar, “Vatan tayanchi” harakati a‘zolari, yoshlar hamda markaz ishchi-xizmatchilari ishtirok etdi.

Dastlab sport markazi boshlig‘i polkovnik Mansur Mamadaminov yig‘ilganlarni Navro‘z bayrami bilan tabriklar ekan, barchaga sog‘lik-salamatlik tilab, kelgusida bundan-da yuqori pog‘onalarni zabt etgan holda, yurtimiz bayrog‘ini jahon arenalarning eng yuqori cho‘qqisiga ko‘tarishlarida tilakdoshligini bildirdi.

Shundan so‘ng azaliy an‘analarga sodiq qolgan holda Navro‘z bayrami arafasida o‘tkaziladigan milliy sport turlari bo‘yicha “Vatan tayanchi” harakati a‘zolari bilan professional sportchilar o‘rtasida do‘stona musobaqalar tashkillashtirildi. Ayniqsa, arqon tortish musobaqasi barchaga birdek ko‘tarinki kayfiyat ulashdi.

– Biz bir jamoa bo‘lganimiz bilan turli sport turlari bo‘yicha musobaqalarda ishtirok etamiz. Shuning uchun ham bir-birimizni doim ko‘ravermaymiz, – deydi leytenant Dmitriy Shokin. – Navro‘z bayrami sabab 19 ta sport turida mashg‘ulotlar olib borayotgan hamkasblarimiz bilan diydorlashdik, suhbatlashdik hamda doshqozonda sumalak tayyorladik. Mehr va oqibat bayrami bo‘lgan Navro‘z bilan barchani tabriklayman. Biz, sportchilar oldida turgan katta maqsadlar bor, ularga barchamiz birgalikda erishishimizni tilab qolaman.

Sherzod SHARIPOV

MUSOBAQA QIZG‘IN RUHDA O‘TDI

Navro‘z umumxalq bayrami munosabati bilan Nukus va Urganch garnizonlarida joylashgan harbiy qism harbiy xizmatchilari o‘rtasida ko‘rgazmali qo‘l jangi musobaqasining okrug bosqichi bo‘lib o‘tdi.

Unda o‘nga yaqin jamoa ishtirok etdi. Ularning o‘z chiqishlari orqali jamoaviy jipslikni, kuch, shijoat va mahoratni ko‘rgazmali tarzda namoyish eta olgani tahsinga sazovor. Akrobatik usullardagi ko‘rgazmalar, pichoq jangi va qurol bilan amalga oshirilgan murakkab elementlar, dadil harakatlar hech kimni bee‘tibor qoldirmadi.

Bellashuv ikki yo‘nalishda, ya‘ni 20 kishidan iborat jamoa tarkibida va 2 nafardan iborat juftlik tarkibida olib borildi.

Jamoalarning mashqlarni sinxron tarzda, tez, aniq va to‘xtovsiz bajarganiga qarab qo‘yilgan ballar yuqorilab bordi.

Yakuniy natijalar bo‘yicha Urganch garnizonidagi harbiy qism vakillari birinchi o‘rinni, Nukus garnizonidagi harbiy qismning ikkita jamoasi ikkinchi va uchinchi o‘rinlarni qo‘lga kiritdi. Faxrii o‘rinlarga sazovor bo‘lgan jamoalar kubok, faxriy yoriq va qimmatbaho sovg‘alar bilan taqdirlandi.

Podpolkovnik Timur NARZIYEV,
Shimoli-g‘arbiy harbiy okrug matbuot xizmati boshlig‘i

✓ NAFOSAT

SHODIYONA

Bahor – go‘zallik, nafosat fasli. Uch ming yildan ziyod tarixga ega bo‘lgan Navro‘zi olam – sharqona yangi yil xalqimizning tabiati, ong-u tafakkuri, qalbiga chuqur singib ketgani, har qaysi oila, xonadonga shod-u xurramlik olib kirishi bilan eng qadrlil, aziz va suyukli milliy bayramdir. Respublikamiz bo‘ylab Navro‘z shukuhi kezib yurgan ayni kunlarda barcha manzillar shodiyonalarga to‘lib-toshgan.

Markaziy harbiy klinik hospitalda ham Navro‘zi olam munosabati bilan “Eng chiroyli bezatilgan bayram dasturxonini” musobaqasi o‘tkazildi. Unda klinikada faoliyat yuritayotgan harbiy hamda Qurolli Kuchlar ishchi xizmatchi ayollari pazandalik mahoratini ishga solgan holda bayram dasturxonini bezatishdi.

O‘zbekim bayrami bayramona dasturxonsiz o‘tmaydi, deyishadi. Milliy taomlarimizdan sumalak, halim, ko‘ksomsa, ko‘kchuchvara, palovxonto‘ra kabi noz-ne‘matlar bilan bezatilgan dasturxon ko‘zni quvratmay qolmadi. Milliy ma‘naviyatimiz rivojidadagi muhim shodiyonalardan biri bo‘lgan bu kunda yurtimizning har bir go‘shasida bahoriy taomlar-u turli milliy o‘yinlar tashkil etiladi. Xususan, klinikada nishonlangan bayram shodiyonasida ham taomlar borasida o‘tkazilgan musobaqa bayram dasturxonining bezagiga aylandi. Tadbir yakunida musobaqada g‘olib deb topilgan jamoa a‘zolari qimmatbaho esdalik sovg‘alar bilan taqdirlandi.

✓ EHTIROM

ULUG‘ DARG‘A XOTIRASI

O‘zbek she‘riyatining buyuk darg‘alaridan biri, millatimizning ardoqli va sevimli shoiri Abdulla Oripovning betakror ijodi, dilbar she‘riyati ruhiyatimizga ajib iliqlik, musaffollik baxsh etadi, insoniylik va ezgulik tuyg‘ularini singdiradi. Shoirning yurtga muhabbat, bahor tarovati, insoniy his-tuyg‘ularni tarannum etgan ijodi har birimizni ma‘naviy yuksalishga chorlaydi.

Yurtimizda Navro‘z shukuhi kezib yurgan bir pallada ulug‘ shoirimiz Abdulla Oripovning tavalludiga bag‘ishlangan turli tadbirlar bo‘lib o‘tmoqda. Havo hujumidan mudofaa qo‘shinlari va harbiy havo kuchlari qo‘mondonligida ham shoir tavalludining 82 yilligi munosabati bilan “Sen bahorni sog‘inmadingmi?” mavzusida ma‘naviy-ma‘rifiy tadbir bo‘lib o‘tdi. Unda O‘zbekiston Yozuvchilar uyushmasi a‘zosi Inobat Ibragimova tadbir mehmoni sifatida tashrif buyurib, adib haqidagi taassurotlari, ijodiy merosining o‘zbek va jahon adabiyotida tutgan o‘rni haqida fikrlarini bildirdi. So‘ngra askarlar tomonidan badiiy chiqishlar namoyish etilib, Abdulla Oripov siymosi sahna ko‘rinishlari orqali akslantirildi. Shundan so‘ng qo‘mondonlik shaxsiy tarkibi bilan umumxalq bayramiga bag‘ishlangan “Har kuning Navro‘z bo‘lsin, jonajon O‘zbekistonim!” shiori ostida sumalak sayli o‘tkazildi.

Osh musobaqalari ham o‘tkazilib, harbiy xizmatchilar oshpazlik san‘atlarini namoyish etdi. So‘ngra azaliy an‘analarga sodiq qolgan holda bayram arafasida o‘tkaziladigan milliy sport turlari bo‘yicha do‘stona musobaqalar tashkillashtirildi.

Sherzod EGAMBERDIYEV,
«Vatanparvar»

Қуролли Кучлар академияси кўп йиллардан буён таълим ва спорт йўналишида ўз услуб ва анъаналарини намоён қилаётган даргоҳ саналади. Бунга сўнгги йилларда академия курсантлари томонидан эришилаётган юқори натижалардан ҳам амин бўлиш мумкин.

Қуролли Кучлар академияси шахсий таркиби ўртасида Наврўз умумхалқ байрамига бағишланган спорт мусобақаларининг ўтказилишида ҳам миллий қадриятларимизга бўлган содиқлик ва ҳурмат яна бир бор намоён бўлди. Мақсад доимгидек ҳарбий хизматчилар ўртасида жисмоний тайёргарлик ва соғлом турмуш тарзини кенг тарғиб

АКАДЕМИЯДА СПОРТ БАЙРАМИ

қилиш, курсантларда тезкорлик, чаққонлик, чидамлик каби хислатларни тарбиялашдан иборат.

Эрта тонгданоқ академия спорт базасида старт олган миллий кураш, тош кўтариш, армрестлинг, арқон тортиш, футбол, волейбол, баскетбол, сузиш ва кўплаб спорт бахслари чинакамига байрамона тус олди. Майдонда ҳақиқий кучлилар сараланди. Энг асосийси, терма жамоалар ўзларининг нималарга қодир эканини синовдан ўтказди ва келгусидаги мақсадлар учун замин ҳозирлади.

Беллашув якунида ғолиб жамоалар ва ҳарбий спортчилар академия бошлиғининг диплом ва қимматбаҳо совғалари билан тақдирланди.

Катта лейтенант Бобур ЭЛМУРОДОВ

Сурхондарё вилоятининг олис ҳудудларидан бири бўлган Сариосиё туманида жойлашган ҳарбий қисмда эрта тонгдан Наврўз тадбирлари миллий анъаналаримизга мос равишда халқ ўйинлари ва спорт мусобақалари билан бошланди.

МИЛЛИЙ АНЪАНАЛАР УЙҒУНЛИГИ

Ҳарбий хизматчиларнинг оила аъзолари ҳам ушбу тадбирда ўзларининг байрам дастурхонларини безаш ва ҳар бир вилоятнинг миллий таомларини пишириш орқали иштирок этди. Сариосиё туманидаги корхона ва ташкилотлар, маҳаллалар, таълим муассасалари томонидан ҳарбий хизматчиларга маданий дастурлар, миллий ҳунармандчилик маҳсулотлари намоёиш этилди.

Баҳорий таомлар тайёрланиб, элга улашилди. Кексалар янги деҳқончилик мавсуми баракали келишини тилаб дуо қилди. Туман маданият маркази хонандалари, бадий ва халқ жамоалари, санъат намояндаларининг чиқишлари сайил иштирокчиларига завқ бағишлади.

Шунингдек, Жанубий оператив қўмондонлиги ва Термиз ҳарбий прокуратураси ҳамкорлигида ҳарбий хизматчилар фарзандлари ўртасида математика, инглиз тили фанларидан билимлар беллашуви ва тасвирий санъат фанидан ижодий ишлар кўргазмаси ўтказилди. Унда Жарқўрғон туманидаги 1- ва 5-умумтаълим мактабларининг ўқувчилари иштирок этди.

Дастлаб ўқувчи-ёшлар ҳарбий қисмда жамланиб, Ватан тинчлиги ва осойишталиги йўлида ҳалок бўлган мард ўғлонлар хотирасини ёд этишди. «Ватан таянчи» отрядининг 60 нафар аъзосига кўкрак нишонлари топширилди.

Тантаналардан сўнг тадбир иштирокчиларининг математика, инглиз тили фанлари бўйича беллашувига старт берилди. Ушбу мусобақани малякали ўқитувчилар ва ҳайъат аъзолари кузатиб,

баҳолаб бордилар. Якуний натижаларга кўра, «Ёш математик» йўналиши бўйича фахрли 1-ўринни 5-умумтаълим мактабининг 6-синф ўқувчиси Ҳожимурод Маматов эгаллади. «Инглиз тили билимдони» йўналиши бўйича ғолибликни 1-умумтаълим мактабининг 7-синф ўқувчиси Мухлисахон Мухаммаджонова қўлга киритди.

«Тасвирий санъат» йўналишида Севинч Имонбердиева ва Аҳрор Болтаев (1-умумтаълим мактаби) 2- ва 3-ўринларни банд этган бўлса, 5-умумтаълим мактабининг 7-синф ўқувчиси Гавҳар Абдурасулова энг юқори балл билан фахрли 1-ўринга сазовор бўлди.

Танлов якунида катта сержант Элёр Жумамуродовнинг фарзанди, 1-умумтаълим мактабининг 6-синф ўқувчиси Элбек Хўжамқулов ўз ижодидан шеърлар ўқиб, барчага кўтаринки кайфият улашди. Ғолиб ва совриндорлар Жанубий оператив

қўмондонлиги ҳамда Термиз ҳарбий прокуратурининг дипломи ва қимматбаҳо совғалари билан тақдирланди.

III даражали сержант Акбар АҲМЕДОВ
Термиз гарнизони

@Vatanparvargazetasi_bot
 "Vatanparvar" birlashgan tahririyati
 bilan bog'lanish uchun telegram bot

**SHU SONNING
ELEKTRON SHAKLI**